

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَعَجِّلْ فَرَجَهُمْ

آموزش قرآن

پایه هشتم

دوره اول متوسط

توجه: صفحات قرآنی به صورت
اجرای آزمایشی است.

وزارت آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

نام کتاب :	آموزش قرآن - پایه هشتم دوره اول متوسطه - ۸۰۱
پدیدآورنده :	سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
مدیریت برنامه‌ریزی درسی و تألیف :	دفتر تألیف کتاب‌های درسی عمومی و متوسطه نظری
شناسه افزوده برنامه‌ریزی و تألیف :	یونس باقری، سیدمهدی سیف، سیدهادی محدث، سیدمحمدحسین میرباقری، مسعود وکیل (اعضای گروه تألیف) - امید مجد (ویراستار)
مدیریت آماده‌سازی هنری :	اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی
شناسه افزوده آماده‌سازی :	احمدرضا امینی (مدیر امور فنی و چاپ) - مجید ذاکری یونسی (مدیر هنری) - مریم کیوان (طراح گرافیک و صفحه‌آرا) - علیرضا آقامیری (طرح جلد؛ گل و مرغ) - زهرا ایمانی نصر، سیده فاطمه محسنی، حسین چراغی، آذر روستایی فیروز‌آباد، زینت بهشتی شیرازی، ناهید خیام‌باشی (امور آماده‌سازی)
نشانی سازمان :	تهران : خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی) تلفن : ۸۸۸۳۱۱۶۱-۹، دورنگار : ۸۸۳۰۹۲۶۶، کد پستی : ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹ وبگاه : www.irtextbook.ir و www.chap.sch.ir
ناشر :	شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران : تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (داروپخش) تلفن : ۵-۴۴۹۸۵۱۶۱، دورنگار : ۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی : ۳۷۵۱۵-۱۳۹
چاپخانه :	شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»
سال انتشار و نوبت چاپ :	چاپ نهم ۱۴۰۱

کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش است و هرگونه استفاده از کتاب و اجزای آن به صورت جایی و الکترونیکی و ارائه در پایگاه‌های مجازی، نمایش، اقتباس، تلخیص، تبدیل، ترجمه، عکس‌برداری، نقاشی، تهیه فیلم و تکثیر به هر شکل و نوع بدون کسب مجوز از این سازمان ممنوع است و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

شابک ۸-۲۳۵۶-۰۵-۹۷۸-۹۶۴-۰۵ ۹۷۸-۹۶۴-۰۵-۲۳۵۶-۸ ISBN 978-964-05-2356-8

قرآن کتاب انسان سازی است.

امام خمینی (قدس سره)

فهرست

پیشگفتار

درس اوّل

هفتم

۱۲ جلسه اوّل : سوره مؤمنون (صفحه ۳۴۲ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم

۱۶ جلسه دوم : سوره نور (صفحه ۳۵۵ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم، نامه‌ای از یک پدر به فرزند

درس دوم

۲۰ جلسه اوّل : سوره فرقان (صفحه ۳۵۹ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم

۲۵ جلسه دوم : سوره فرقان (صفحه ۳۶۴ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم، رسانه‌های قرآنی

درس سوم

۳۰ جلسه اوّل : سوره شعراء (صفحه ۳۶۷ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم

۳۴ جلسه دوم : سوره شعراء (صفحه ۳۷۲ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم،
خدایا من و پدر و مادرم را ببخشای!

درس چهارم

۴۰ جلسه اوّل : سوره نمل (صفحه ۳۷۸ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم

۴۴ جلسه دوم : سوره نمل (صفحه ۳۸۲ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم، انس با قرآن کریم

درس پنجم

۴۹ جلسه اوّل : سوره‌های نمل و قصص (صفحه ۳۸۵ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم

۵۳ جلسه دوم : سوره قصص (صفحه ۳۹۴ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم،
فُضیل زنده می‌شود

درس ششم

۵۸ جلسه اوّل : سوره‌های قصص و عنکبوت (صفحه ۳۹۶ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم

۶۱ جلسه دوم : سوره عنکبوت (صفحه ۴۰۱ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم،
جایگاه زن در قرآن

درس هفتم

- ۶۵ جلسه اول : سوره روم (صفحه ۴۰۵ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم
- ۶۹ جلسه دوم : سوره لقمان (صفحه ۴۱۱ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم، چگونه مسلمان شدم؟

درس هشتم

- ۷۴ جلسه اول : سوره احزاب (صفحه ۴۱۸ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم
- ۷۷ جلسه دوم : سوره احزاب (صفحه ۴۲۴ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم، شهریار پرهیزگار

درس نهم

- ۸۲ جلسه اول : سوره سَبَأ (صفحه ۴۲۸ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم
- ۸۵ جلسه دوم : سوره های سَبَأ و فاطر (صفحه ۴۳۴ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم، قرآن بخوان

درس دهم

- ۸۹ جلسه اول : سوره یس (صفحه ۴۴۱ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم
- ۹۲ جلسه دوم : سوره صافات (صفحه ۴۵۰ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم، تفسیر نمونه

درس یازدهم

- ۹۸ جلسه اول : سوره «ص» (صفحه ۴۵۴ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم
- ۱۰۱ جلسه دوم : سوره زُمَر (صفحه ۴۶۰ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم، پرواز به سوی آسمان

درس دوازدهم

- ۱۰۵ جلسه اول : سوره غافر (صفحه ۴۶۷ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم
- ۱۰۸ جلسه دوم : سوره غافر (صفحه ۴۷۴ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم، راز سرانگستان

قرائت و نیایش

- ۱۱۲ بخشی از مناجات امیرالمؤمنین امام علی علیه السلام در مسجد کوفه

۱۱۳

فهرست کلمات

دانش آموزان عزیز؛

این کتاب به وسیله کتاب گویا که قبلاً در اختیار مدرسه قرار گرفته است، تدریس می‌شود. استفاده از کتاب گویا در خارج از کلاس با هماهنگی معلم درس قرآن نیز توصیه می‌شود. شما می‌توانید با همکاری معلم محترم، نسبت به تهیه فایل کتاب گویای آموزش قرآن، از طریق لوح فشرده موجود در کتابخانه مدرسه و یا شبکه ملی مدارس (رشد) به نشانی Roshd.ir اقدام نمایید. موجب تشکر و امتنان است که با ارسال نظرات خود از طریق صندوق پستی ۱۵۸۷۵/۴۸۷۴ و یا وبگاه <http://quran-dept.talif.Sch.ir> ما را در اصلاح و تکمیل هرچه بیشتر برنامه آموزش قرآن یاری کنید.

گروه پژوهش و برنامه‌درسی قرآن کریم و عربی
دفتر تألیف کتاب‌های درسی عمومی و متوسطه نظری

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 الرَّكُّنُ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ
 لِنُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ
 إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ

ابراهیم، آیه ۱

دبیران محترم و اولیای گرامی

قرآن کریم از صدر اسلام تاکنون، محور تمامی علوم و معارف اسلامی بوده است. در طول تاریخ اسلام هر نوع تعلیم و تربیت از قرآن آغاز شده و در کنار آن ادامه یافته است.

اولین آیه سوره مبارکه ابراهیم می فرماید: قرآن از سوی خداوند بزرگ نازل شده است تا پیامبر اکرم (ص) با تعلیم آن، مردم را از تاریکی های جهل و خودخواهی به سوی نور معرفت و هدایت و راه سعادت و یکتاپرستی راهنمایی کند.

قرآن کریم تلاوت آیات، تزکیه و تعلیم کتاب و حکمت را از مهم ترین وظایف و مسئولیت های پیامبر اکرم (ص) می داند.

انس با قرآن کریم، قرائت و تلاوت مستمر و روزانه آن، درک معنای عبارات و آیات و تلاش برای تزکیه هر چه بیشتر، به منظور فهم بهتر قرآن و عمل به دستورهای خداوند، همه از ضروری ترین اهداف آموزش قرآن است.

آموزش قرآن، از دیرباز، در آموزش و پرورش به‌عنوان یک موضوع آموزشی مورد توجه بوده، ولی همیشه این آموزش از آنچه سزاوار آخرین کتاب آسمانی است و از لوازم یک برنامه‌درسی همه‌جانبه می‌باشد، فاصله داشته است. پس از پیروزی انقلاب اسلامی - بحمدالله - برای احیا و اعتلای این آموزش، تلاش‌های زیادی شده که در چند سال اخیر نیز گسترش و عمق بیشتری یافته است؛ از آن جمله، اهداف آموزش قرآن در دوره‌های مختلف تحصیلی مورد بازنگری قرار گرفته و نسبت به گذشته جامعیت بیشتری پیدا کرده است. همچنین در کنار آموزش قرائت قرآن - که اولین گام در آشنایی و انس با کتاب الهی است - درک معنا و مفهوم آیات قرآن مورد توجه جدی قرار گرفته است.

از این رو، انتظار می‌رود شما عزیزان نیز با جدیت و تلاش لازم، زمینه‌آموختن، علاقه و انس هرچه بیشتر دانش‌آموزان را با قرآن کریم فراهم آورید.

در این قسمت نکاتی چند درباره محتوای دروس و روش تدریس و ارزشیابی آن، به اختصار تقدیم می‌شود. به‌منظور آشنایی بیشتر به کتاب راهنمای معلم مراجعه کنید. برای دریافت نسخه الکترونیکی کتاب راهنمای معلم به درگاه chap.sch.ir اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی مراجعه کنید.

محتوای دروس، روش تدریس و ارزشیابی آن

کتاب از دوازده درس تشکیل شده است. هر درس از صفحات قرآن کریم، جدول معنای کلمات، تمرین ترجمه ترکیب‌ها و جمله‌های قرآنی و انس با قرآن در خانه تشکیل شده است و طی دو هفته به روش زیر تدریس، تمرین و ارزشیابی می‌شود.

جلسه اول

الف) آموزش قرائت

۱- خواندن در گروه (پیش‌خوانی آیات): برای جلسه اول هر درس یک صفحه از قرآن کریم انتخاب شده است. از دانش‌آموزان بخواهید این آیات را به هر مقداری که می‌توانند در گروه‌های دو یا سه نفره برای یکدیگر بخوانند. برای این فعالیت حدود پنج دقیقه وقت اختصاص دهید. در حین انجام این فعالیت در میان دانش‌آموزان حرکت کنید و پرسش‌های احتمالی آنها را پاسخ دهید.

۲- استماع قرائت آیات: بخش قرائت آیات درس از کتاب گویا و زمزمه دانش‌آموزان به همراه آن. در قرائت آموزشی، بر هر جمله وقف می‌شود و آن جمله تکرار می‌گردد. دانش‌آموزان بار اول گوش می‌کنند و بار دوم همراه آن می‌خوانند. در این قسمت نباید صدای دانش‌آموزان آن‌قدر بلند باشد که مانع شنیدن قرائت آیات شود.

۳- فردخوانی دانش‌آموزان: از تعدادی از دانش‌آموزان بخواهید که هر کدام یک جمله را برای کلاس با قرائتی شبیه قرائت پخش شده بخوانند. جمله‌های هر آیه، با علامت وقف و یا فاصله از یکدیگر جدا شده‌اند. برای این مرحله از تدریس، حدود ۲۵ دقیقه وقت اختصاص دهید.

چند تذکر :

- ۱- در حین انجام هر یک از مراحل فوق، با دقت به خواندن دانش‌آموزان گوش دهید تا اشکالات آنها را به روش مناسب تصحیح کنید. انجام این کار چه در زمان تدریس و چه تمرین قرائت بسیار اهمیت دارد.
- ۲- در این کتاب نیز مانند سال قبل، حروف ناخوانا معمولی و مشکلی نوشته شده است. در صورت نیاز برای صحیح خواندن کلمات و ترکیب‌های دارای حروف ناخوانا، نکات ضروری را تذکر دهید.
- ۳- به دنبال تدریس و تمرین تلفظ صحیح حروف خاص عربی در سال قبل، در این کتاب نیز در چند درس این مطالب یادآوری شده است. با تأکید بر استماع قرائت از کتاب گویا، به روش ساده و مفید، یادگیری تلفظ صحیح این حروف را به دانش‌آموزان یادآوری کنید تا همه بتوانند حداقل اذکار نماز را صحیح و زیبا تلفظ کنند و به تدریج از توانایی قرائت زیبای قرآن نیز برخوردار شوند.
- ۴- از دانش‌آموزان بخواهید آیات را حتماً «جمله‌جمله» بخوانند و در پایان هر جمله وقف کنند. در هر آیه، جمله‌ها با کمی فاصله از هم مشخص شده‌اند.

ب) آموزش مفاهیم (درک معنا)

- ۱- انجام فعالیت‌های یادگیری توسط دانش‌آموزان : ابتدا خود دانش‌آموزان در گروه‌های دو یا سه نفره، هر فعالیت را مطابق آنچه در کتاب آمده انجام می‌دهند.
  - ۲- خواندن برای کلاس و تصحیح : پس از انجام هر فعالیت گروهی، با انتخاب معلم، یکی از اعضای گروه، هر ترکیب یا جمله از آن فعالیت را برای کلاس خوانده تا تمرین و در صورت نیاز تصحیح شود.
- تذکر مهم :** توانایی درک معنای عبارات قرآنی از ترجمه تحت‌اللفظی (کلمه به کلمه توسط خود دانش‌آموزان) آغاز می‌شود. دبیران محترم ضمن پرهیز کامل از دیکته کردن ترجمه به دانش‌آموزان، باید بر ترجمه تحت‌اللفظی تأکید داشته و از اصرار بر ترجمه کلی و روان خودداری کنند. دانش‌آموزان با توجه به توانایی‌های فردی خود به تدریج به ترجمه روان و زیبا دست می‌یابند. به این ترتیب، مهم‌ترین و اولین گام اساسی در کسب توانایی فهم قرآن کریم برداشته می‌شود. ضمناً در همان صفحات قرائت، زیر برخی از کلمه‌ها، ترکیب‌ها و جمله‌ها خط کشیده شده است. به معنای این موارد هم‌زمان با قرائت دانش‌آموزان اشاره کنید.

ج) انس با قرآن در خانه

پس از مطالب هر جلسه، مجموعه فعالیت‌هایی به عنوان «انس با قرآن در خانه» در نظر گرفته شده است. در پایان هر جلسه، دانش‌آموزان را به انجام این فعالیت‌ها تشویق کنید. در بخش انس با قرآن در خانه، آیات و عبارات به نحوی آمده تا معنای روشن و کاملی را بیان کند. از این رو ممکن است برخی از ترکیب‌ها یا عبارات، فراتر از آموخته‌های دانش‌آموزان باشد. این موارد در کتاب ترجمه شده و آموختن آن اختیاری است و نباید در ارزشیابی از آنها پرسش شود. در آغاز جلسه بعد با بررسی تکلیف «انس با قرآن در خانه» از هر دو بخش قرائت و مفاهیم جلسه قبل پرسش به عمل می‌آید. به این ترتیب در آغاز هر جلسه، مطالب جلسه قبل، یادآوری، تمرین و ارزشیابی می‌شود.

تذکر: با توجه به تقسیمات فوق، حدود ۱۵ دقیقه اول هر جلسه به ارزشیابی مطالب جلسه قبل، نیمی از بقیه زمان به تدریس قرائت و نیمی دیگر به آموزش مفاهیم اختصاص دارد.

جلسه دوم

برای آموزش قرائت جلسه دوم هر درس، یک صفحه قرآن کریم و همچنین برای آموزش مفاهیم و انس با قرآن در خانه، فعالیت‌هایی در نظر گرفته شده که به همان روش جلسه اول تدریس، تمرین و ارزشیابی می‌شود.

شناخت قرآن

در پایان هر درس، بخشی برای آشنایی بیشتر با قرآن کریم آمده است. این صفحه حاوی مطالب جذابی درباره قرآن کریم و گاهی نیز شامل داستان‌ها و موضوعات تربیتی درباره آیات آن درس است. دبیر محترم با توجه به شرایط کلاس و میزان توانایی دانش‌آموزان نسبت به دو بخش اصلی آموزش قرآن، یعنی قرائت و مفاهیم، می‌تواند به مطالب این بخش نیز بپردازد. بدیهی است که این بخش نباید وقت قابل توجهی از کلاس را به خود اختصاص دهد، حتی در صورت تشخیص دبیر محترم، می‌توان مطالعه آن را به خود دانش‌آموزان واگذار کرد.

ارزشیابی پایانی

علاوه بر ارزشیابی‌های مستمر که در هر جلسه به عمل می‌آید، مطابق آیین‌نامه‌های مربوط، در طی سال در دو نوبت از همه دروس و از جمله درس قرآن، ارزشیابی پایانی به عمل می‌آید. در هر دو نوبت، نیمی از نمره به قرائت (شفاهی) و نیم دیگر به مفاهیم (کتبی) اختصاص دارد.

کتاب راهنمای معلم

از آنجا که کتاب آموزش قرآن سال هفتم تا نهم از اهداف، ساختار و روش تدریس و ارزشیابی یکسانی برخوردار است، برای هر سه کتاب، یک کتاب راهنمای معلم تدوین شده است. در این کتاب پس از بیان مباحث کلی، مطالب خاص مربوط به هر یک از این سه کتاب آموزشی، به‌طور جداگانه آمده است. مطالعه کتاب راهنمای معلم، می‌تواند زمینه توفیق بیشتر شما را فراهم آورد.

برای دریافت نسخه الکترونیکی کتاب راهنمای معلم به درگاه پایگاه کتاب‌های درسی به نشانی

chap.sch.ir مراجعه کنید.

سخنی با دانش آموزان عزیز

دانش آموزان عزیز، سلام گرم ما را پذیرا باشید، ورود شما را به سال هشتم تحصیلی خوشامد می‌گوییم. اهداف، چارچوب و روش‌های آموزشی این کتاب مانند کتاب سال قبل است. سعی کنید در کلاس و خارج از کلاس، فعالیت‌های آموزشی را با جدیت و نظم انجام دهید تا ضمن ارتقاء شایستگی‌ها و مهارت‌های قرآنی خود، هرچه بیشتر با قرآن مأوس شوید.

هر درس این کتاب از بخش‌های مختلفی تشکیل شده که توضیح مختصر آنها به شرح زیر است:

۱- قرائت آیات: اولین بخش هر درس، قرائت آیات است. در این بخش، سعی بر آن

است که با تمرین قرائت آیات، توانایی و مهارت شما در قرائت قرآن بیشتر شود تا بتوانید قرآن را صحیح، روان و زیباتر بخوانید. کتاب گویا شامل متن قرآن کریم و قرائت آیات نیز در اختیار شما قرار دارد تا با گوش کردن به آن، از صوت زیبای قرائت قرآن لذت ببرید و بر مهارت خود در قرائت قرآن بیفزایید.

۲- درک معنا: همچون سال قبل در هر جلسه پس از تمرین قرائت، فعالیت‌هایی برای

آموزش درک معنای قرآن ارائه شده است. این بخش در کلاس درس، در گروه‌های دو نفره دانش آموزان و زیر نظر و با هدایت دبیر محترم انجام می‌شود.

۳- انس با قرآن در خانه: این تمرین را به‌طور مرتب و با علاقه انجام دهید تا با یاری خدا

به تدریج ضمن انس با قرآن کریم بر مهارت خود در قرائت قرآن و فهم معنای عبارات قرآنی بیفزایید.

۴- شناخت قرآن: مسلمانان، از زمان پیامبر(ص) تاکنون همیشه به قرآن عشق و علاقه خاصی

داشته‌اند و هر کسی سعی کرده به شکلی در قالب شعر، هنر، نوشتن کتاب‌های لغت، تفسیر و ... این علاقه را نشان دهد. در این بخش از کتاب، برای شما مطالب گوناگون و جالبی که نشان‌دهنده عظمت قرآن و علاقه مسلمانان و حتی غیر مسلمانان به قرآن است، ارائه شده است.

مؤلفان کتاب برای شما توفیق و انس بیشتر با قرآن کریم را آرزو دارند.

سورة المؤمنون

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١﴾ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خُشِعُونَ ﴿٢﴾
 وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ ﴿٣﴾ وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ
 فَاعِلُونَ ﴿٤﴾ وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ ﴿٥﴾ إِلَّا عَلَى
 أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ﴿٦﴾
 فَمَنْ ابْتَغَى وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ﴿٧﴾
 وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمْتِنَتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ ﴿٨﴾ وَالَّذِينَ هُمْ
 عَلَى صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿٩﴾ أُولَئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ ﴿١٠﴾
 الَّذِينَ يَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١١﴾
 وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِنْ طِينٍ ﴿١٢﴾ ثُمَّ جَعَلْنَاهُ
 نُطْفَةً فِي قَرَارٍ مَكِينٍ ﴿١٣﴾ ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً
 فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظْمًا
 فَكَسَوْنَا الْعِظْمَ لَحْمًا ﴿١٤﴾ ثُمَّ أَنْشَأْنَاهُ خَلْقًا آخَرَ
 فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ ﴿١٥﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ
 لَمَيِّتُونَ ﴿١٦﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تُبْعَثُونَ ﴿١٦﴾

آیات درس را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یکدیگر بخوانید. سپس از کتاب گویا گوش کرده و با آن زمزمه کنید. آن‌گاه هر دانش‌آموز یک جمله از آیات را برای کلاس بخواند.

آموزش معانی

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

زکات ، فروتن ، انجام دهنده ، بیهوده

معنا	کلمه	ردیف
رستگار شد (شدند)	أَفْلَحَ	۱
... ، متواضع	خَانِيع	۲
... ، سخن و کار بیهوده	لَغْو	۳
روی گردان	مُعْرِض	۴
...	زَكَاة ^۱	۵
...	فَاعِل	۶

۱- قرآن کریم در آیات بسیاری در کنار اقامه نماز، ما را به پرداخت زکات فرمان داده است. زکات یعنی پرداخت بخشی از مال در اموری که مشخص شده است، به ویژه کمک به نیازمندان.

۱- قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ :

۲- فِي صَلَاتِهِمْ :

۳- عَنِ اللَّغْوِ :

۴- لِلزَّكَاةِ :

نکته: گاهی کلمه‌ای که در یک عبارت قرآنی به صورت جمع آمده، بهتر است در فارسی مفرد معنا شود؛ مانند: فِي صَلَاتِهِمْ خُشِعُونَ در نمازشان خاشع (فروتن) هستند.

این دو عبارت را معنا کنید.

تمرین

۱- عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ

... .. هستند.

۲- وَالَّذِينَ هُمْ يُحْسِنُونَ

... .. هستند.

الف- خواندن روزانه قرآن کریم: هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۳۴۲ تا ۳۴۹ قرآن کریم را بخوانید.
ب- ترجمه آیات ۱ تا ۵ سوره مؤمنون را کامل کنید. خوب است این آیات را حفظ کنیم و همیشه در زندگی به آنها توجه داشته، تا راستگاران شویم.

- ۱- قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ: ... ..
- ۲- الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خُشِعُونَ: ... .. هستند.
- ۳- وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ: ... ..
- ۴- وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ
 و ... .. زکات می‌دهند.
- ۵- وَالَّذِينَ هُمْ لِأَفْئِدَتِهِمْ حَافِظُونَ
 و ... .. پاکدامن هستند.

ج- از صفحه ۳۴۹ قرآن کریم چند ترکیب یا عبارت ساده قرآنی انتخاب و معنا کنید.

د- در صفحه ۳۴۹ قرآن کریم دو عبارت بسیار شبیه به هم آمده است که از دعاهای قرآنی هستند. یکی از آنها را نوشته و معنا کنید. سعی کنید این دعای زیبای قرآنی را حفظ کرده و در قنوت نماز بخوانید.

سوره قرآنی

متن:

ترجمه:

- ۱- همان‌طور که ملاحظه می‌کنید بهتر است گاهی کلمه‌ای را که فعل نیست به صورت فعل معنا کنیم؛ مانند: لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ: برای زکات انجام دهنده هستند. ← زکات (را) می‌دهند.

سورة التور

رِجَالٌ لَا تُلْهِيمُهُمْ تِجَارَةً وَلَا بَيْعًا عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ
 وَإِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ يَخَافُونَ يَوْمًا
 تَتَقَلَّبُ فِيهِ الْقُلُوبُ وَالْأَبْصَارُ ﴿٣٧﴾ لِيَجْزِيََهُمُ اللَّهُ
 أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَيَزِيدَهُمْ مِنْ فَضْلِهِ ۗ وَاللَّهُ يَرْزُقُ
 مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٣٨﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَعْمَالُهُمْ
 كَسَرَابٍ بَقِيعَةٍ يَحْسَبُهُ الظَّمَانُ مَاءً ۗ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهُ
 لَمْ يَجِدْهُ شَيْئًا وَوَجَدَ اللَّهَ عِنْدَهُ فَوَفَّاهُ حِسَابَهُ ۗ
 وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٣٩﴾ أَوْ كَظُلُمَاتٍ فِي بَحْرٍ لُجِّيٍّ
 يَغْشَاهُ مَوْجٌ مِنْ فَوْقِهِ مَوْجٌ مِنْ فَوْقِهِ سَحَابٌ ۗ
 ظُلُمَاتٌ بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍ إِذَا أَخْرَجَ يَدَهُ لَمْ يَكْدِيرْهَا
 وَمَنْ لَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ لَهُ نُورًا فَمَا لَهُ مِنْ نُورٍ ﴿٤٠﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ
 يُسَبِّحُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالطَّيْرِ صَفَّتِ
 كُلُّ قَدْعَةٍ صَلَاتَهُ وَتَسْبِيحَهُ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٤١﴾
 وَاللَّهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ﴿٤٢﴾

آیات درس را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یکدیگر بخوانید. سپس از کتاب گویا گوش کرده و با آن زمزمه کنید. آن‌گاه هر دانش‌آموز یک جمله از آیات را برای کلاس بخواند.

آموزش معانی

● ● ● فعالیت اول . جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

دانا ، انجام می دهند ، دانست

معنا	کلمه	ردیف
...	عَلِيم	۵
...	يَفْعَلُونَ	۶
بازگشت (بازگستن)	مَصِير	۷

معنا	کلمه	ردیف
تسبیح می کند	يُسَبِّحُ	۱
هر کس، کسی که، چه کسی	مَنْ	۲
پرنده، پرندگان	طَيْر	۳
...، (در اینجا) می داند	عَلِمَ	۴

● ● ● فعالیت دوم . معنای این ترکیب ها و عبارات را بنویسید.

۱- يُسَبِّحُ لَهُ :

۲- مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ :

۳- وَاللَّهُ عَلِيمٌ :

۴- بِمَا يَفْعَلُونَ :

۵- أَرْبَعَةً مِنَ الطَّيْرِ :

۶- وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ :

بقره ۲۶۰

۱- بهتر است کلمه «مَنْ» در این ترکیب معنا نشود.

الف- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۳۵۰ تا ۳۵۵ قرآن کریم را بخوانید.
ب- ترجمه این دو آیه شریفه از سوره نور را کامل کنید.

۱- أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُسَبِّحُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
 آیا ندیدی ... .. را تسبیح می کند ... .. و ... است؛

۲- وَالطَّيْرِ صَفَّتٍ: ونیز ... درحالی که در آسمان پرواز می کنند.

۳- كُلُّ قَدْ عَلِمَ صَلَاتَهُ وَتَسْبِيحَهُ
 همه این موجودات راه نیایش و تسبیح خود را می دانند.

۴- وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٤١﴾

و ... است ... ..

۵- وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ﴿٤٢﴾

و ... .. و ... است و ... .. است.

ج- از صفحه ۳۵۳ قرآن کریم چند ترکیب یا عبارت ساده قرآنی انتخاب و معنا کنید.

د- در صفحه ۳۵۳ قرآن کریم خداوند به مردان و زنان مؤمن درباره عفاف و حجاب دستوراتی داده است. آنها را بیابید و یکی را همراه با ترجمه بنویسید^۱.

حجاب و عفاف در قرآن

متن :

ترجمه :

۱- برای ترجمه برخی از عبارات و کلمات مشکل تر قرآن کریم می توانید از دبیران، والدین و روحانی مسجد محل خود کمک بگیرید. همچنین استفاده از قرآن های دارای ترجمه نیز در این گونه موارد مفید است.

فرزندم حسن!

قلب نوجوان مانند زمین، آماده پذیرش هر بذری است.

من در تربیت تو شتاب کردم تا تو به دنبال چیزهایی که دیگران آنها را تجربه کرده و تو را از تجربه دوباره آنها بی‌نیاز ساخته‌اند نروی.

فرزندم، من در کردار و رفتار پیشینیان دقت کرده و سرگذشت آنها را مطالعه کردم.

قسمت‌های روشن و شیرین زندگی آنها را از دوران تیره و بدبختی آنها شناختم.

من به عنوان پدر، از هر حادثه‌ای که در گذشته پیش آمده است، آنهایی را که زیبا و شیرین بوده است برای تو انتخاب کردم مانند هر پدر مهربانی که نیکی‌ها و خوبی‌ها را برای فرزندش می‌پسندد. من نیز خواستم تو را با آن خوبی‌ها تربیت کنم.

فرزندم! تو در آغاز زندگی هستی. نفسی پاک و سالم داری. پس! در آغاز راه و در اول تربیت تصمیم گرفتم

کتاب خدای توانا و بزرگ یعنی قرآن کریم را همراه با تفسیر آیات آن به تو بیاموزم و قوانین اسلام و احکام حلال و حرام را به تو تعلیم دهم و به چیزی دیگر نپردازم.

پدرت

علی بن ابیطالب^۱

آیا شما می‌توانید بگویید چرا امام علی علیه‌السلام تربیت فرزند خود را از آموزش قرآن شروع کرده است؟

۱- بخشی از نامه امیرالمؤمنین حضرت علی (ع) به فرزندشان امام حسن مجتبی (ع) در کتاب نهج البلاغه، نامه ۳۱.

سورة النور

اِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِذَا كَانُوا مَعَهُ
 عَلَىٰ أَمْرٍ جَامِعٍ لَّمْ يَذْهَبُوا حَتَّىٰ يَسْتَأْذِنُوهُ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُونَكَ
 أُولَٰئِكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِذَا اسْتَأْذَنُوكَ
 لِبَعْضِ شَأْنِهِمْ فَأَذَنَ لِمَن شِئْتَ مِنْهُمْ وَاسْتَغْفِرَ لَهُمُ اللَّهُ
 إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٢١﴾ لَا تَجْعَلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ بَيْنَكُمْ
 كَدُعَاءِ بَعْضِكُمْ بَعْضًا قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الَّذِينَ يَتَسَلَّلُونَ مِنْكُمْ
 لِوَاذَانَ فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ
 أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٢﴾ أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ
 وَالْأَرْضِ قَدْ يَعْلَمُ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ وَيَوْمَ يُرْجَعُونَ إِلَيْهِ
 فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٤﴾

سورة الفرقان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَىٰ عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَلَمِينَ نَذِيرًا ﴿١﴾
 الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ
 شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَرَهُ تَقْدِيرًا ﴿٢﴾

آیات درس را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یکدیگر بخوانید. سپس از کتاب گویا گوش کرده و با آن زمزمه کنید. آن‌گاه هر دانش‌آموز یک جمله از آیات را برای کلاس بخواند.

تلفظ حروف خاص

در سال گذشته با تلفظ صحیح حروف خاص عربی آشنا شدیم. برای کسب مهارت بیشتر در تلفظ این حروف به تمرین بیشتری نیاز است. برای این منظور، تلفظ صحیح این حروف در چند درس به طور فشرده یادآوری و تمرین می‌شود.

یادآوری و تمرین تلفظ سه حرف «ث، ص، ط»

«ث» به صورت نوک زبانی و با قرار دادن زبان بین دندان تلفظ می‌شود؛ مانند:

إِنَّا أَعْطَيْنَكَ الْكَوْثَرَ
الْهَيْكُمُ التَّكَاثُرُ

«ص» به صورت درشت و پر و با تکیه بر گلو تلفظ می‌شود؛ مانند:

حَى عَلَى الصَّلَاةِ
إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ
اللَّهُ الصَّمَدُ

«ط» نیز به صورت درشت و پر و با تکیه بر گلو تلفظ می‌شود؛ مانند:

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ
إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ
صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ

بار دیگر با گوش دادن به قرائت آیات درس، به تلفظ صحیح این سه حرف بیشتر دقت کنید.

آموزش معانی

● ● ● فعالیت اول
جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

قرآن ، جهانیان ، فرزند ، همتا ، فروفرستاد

معنا	کلمه	ردیف
نازل کرد، ...	نَزَّلَ	۱
وسیله تشخیص حق از باطل، یکی از نام‌های ...	فُرْقَان	۲
می‌باشد	يَكُونُ	۳
...، مردم	عَالَمِينَ	۴
هشدار دهنده	نَذِير	۵
...	وَأَد	۶
شریک، ...	شَرِيكَ	۷
اندازه‌گیری کرد	قَدَّرَ	۸

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات را بنویسید.

- ۱- نَزَّلَ الْفُرْقَانَ :   ۲- عَلَى عَبْدِهِ :   ۳- لِلْعَلَمِينَ :
- ۴- شَرِيكَ فِي الْمُلْكِ :   ۵- كُلُّ شَيْءٍ :   ۶- فَقَدَّرَهُ :

فعالیت سوم

همان‌طور که می‌دانید «لِ» یعنی «برای»؛ هرگاه این حرف قبل از فعل بیاید

به صورت «تا» معنا می‌شود و تغییر جزئی در معنای فعل ایجاد می‌شود؛ مانند :

لِ + يَكُونُ (می‌باشد) ← لِيَكُونَ : تا باشد

اینک ترجمه این ترکیب‌ها را کامل کنید.

لِ +

←	لِيَعْلَمَ : تا بداند	←	يَعْلَمُ (می‌داند)
←	لِيَعْلَمُوا : تا ...	←	يَعْلَمُونَ (...)
←	لِيَتَعَقَلُوا : ...	←	تَتَعَقَلُونَ (...)
←	لِيُؤْمِنُوا : ...	←	تُؤْمِنُونَ (ایمان می‌آورید)

الف- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۳۵۶ تا ۳۶۱ قرآن کریم را بخوانید.
ب- ترجمه دو آیه اول سوره فرقان را کامل کنید.

۱- تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ

پرخیر است ... .. را ... ..

۲- لِيَكُونَ لِلْعَلَمِينَ نَذِيرًا ﴿١﴾

... ..

۳- الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ

... .. و ... ..

۴- وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ

و ندارد ... .. و نیست ... ..

۵- وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَرَهُ تَقْدِيرًا ﴿٢﴾

و ... .. را پس ... .. را به طور دقیق و کامل.

ج- از صفحه ۳۵۶ قرآن کریم چند ترکیب یا عبارت ساده قرآنی انتخاب و معنا کنید.

د- در صفحه ۳۵۶ قرآن کریم چند پیام کوتاه و پر معنای قرآن آمده است. در دوره ابتدایی نیز با این پیام ها

آشنا شده اید. یکی از آنها را همراه با معنا بنویسید.

یام قرآنی

متن :

ترجمه :

سورة الفرقان

أَمْ تَحْسَبُ أَنْ أَكْثَرُهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ يَعْقِلُونَ إِنْ هُمْ
 إِلَّا كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٤٤﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى رَبِّكَ
 كَيْفَ مَدَّ الظِّلَّ وَلَوْ شَاءَ لَجَعَلَهُ سَاكِنًا ثُمَّ جَعَلْنَا الشَّمْسَ
 عَلَيْهِ دَلِيلًا ﴿٤٥﴾ ثُمَّ قَبَضْنَاهُ إِلَيْنَا قَبْضًا يَسِيرًا ﴿٤٦﴾ وَهُوَ الَّذِي
 جَعَلَ لَكُمْ الَّيْلَ لِبَاسًا وَالنَّوْمَ سُبَاتًا وَجَعَلَ النَّهَارَ
 نُشُورًا ﴿٤٧﴾ وَهُوَ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ
 رَحْمَتِهِ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا ﴿٤٨﴾ لِنُحْيِيَ بِهِ
 بَلَدَةً مَيِّتًا وَنُسْقِيَهُ مِمَّا خَلَقْنَا أَنْعَامًا وَأَنْأَسِيَّ
 كَثِيرًا ﴿٤٩﴾ وَلَقَدْ صَرَّفْنَاهُ بَيْنَهُمْ لِيَذَّكَّرُوا فَأَبَى
 أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ﴿٥٠﴾ وَلَوْ شِئْنَا لَبَعَثْنَا فِي كُلِّ
 قَرْيَةٍ نَذِيرًا ﴿٥١﴾ فَلَا تَطْعَمُ الْكُفْرِينَ وَجُهْدُهُمْ بِهِ
 جِهَادًا كَبِيرًا ﴿٥٢﴾ وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هَذَا
 عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا
 وَحِجْرًا مَحْجُورًا ﴿٥٣﴾ وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا
 فَجَعَلَهُ نَسَبًا وَصِهْرًا ﴿٥٤﴾ وَكَانَ رَبُّكَ قَدِيرًا ﴿٥٤﴾

خواندن در گروه، استماع و فردخوانی

آیات درس را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یکدیگر بخوانید. سپس از کتاب گویا گوش کرده و با آن زمزمه کنید. آن‌گاه هر دانش‌آموز یک جمله از آیات را برای کلاس بخواند. به تلفظ سه حرف «ت، ص، ط» توجه کنید.

آموزش معانی

● ● ● فعالیت اول جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

بشارت، آب، پوشش، قرارداد، خواب

معنا	کلمه	ردیف
بادها، جمع ریح	رِيَّاح	۶
بشارت دهنده، ...	بُشْر، بُشْرَى	۷
...	ماء	۸
پاک، پاک کننده	طَهْوَر	۹

معنا	کلمه	ردیف
...	جَعَلَ	۱
لباس، ...	لِبَاس	۲
...	نَوْم	۳
آرامش و استراحت	سُبَات	۴
فرستاد	أَرْسَلَ	۵

● ● ● فعالیت دوم معنای این ترکیب‌ها و عبارات را بنویسید.

۱- وَهُوَ الَّذِي : ۲- جَعَلَ لَكُمْ :

۳- أَلَيْلَ لِبَاسًا : ۴- وَالنَّوْمَ سُبَاتًا :

۵- وَجَعَلَ النَّهَارَ : ۶- أَرْسَلَ الرِّيحَ بُشْرًا :

۷- وَ أَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ : ۸- مَاءً طَهْوَرًا :

الف- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۳۶۲ تا ۳۶۶ قرآن کریم را بخوانید.
ب- ترجمه این دو آیه شریفه از سوره فرقان را کامل کنید.

۱- وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ اللَّيْلَ لِبَاسًا

و ... .. را ...

۲- وَالنَّوْمَ سُبَاتًا : و ... را (برای) ...

۳- وَجَعَلَ النَّهَارَ نُشُورًا ﴿٤٧﴾

و ... .. را (برای) تلاش و زندگی.

۴- وَهُوَ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ

و ... .. را ... ، پیش از رحمت خود (باران)

۵- وَ أَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا ﴿٤٨﴾

و ... ..

ج- از صفحه ۳۶۶ قرآن کریم چند ترکیب یا عبارت ساده قرآنی را انتخاب و معنا کنید.

د- در دو صفحه آخر سوره فرقان، خداوند ویژگی‌های بندگان خوب خود را برشمرده است. آخرین ویژگی ایشان آن است که از خدا می‌خواهند تا آنها را نمونه، الگو، پیشوا و امام برای متقین قرار دهد. به نظر شما کسی که چنین درخواستی از خدا دارد، باید دوران نوجوانی خود را چگونه بگذراند؟

وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا

فرقان ۷۴

(پروردگارا) ما را برای اهل تقوا امام و الگو قرار ده.

رسانه‌های قرآنی در جمهوری اسلامی ایران

شناخت

سوره شوری آیه ۴۸

پس از پیروزی انقلاب اسلامی، به دلیل درخواست‌های مکرر قرآن دوستان و قرآن پژوهان، رسانه‌های متنوع قرآنی در کشور ایجاد شده و رشد خوبی داشته است. برای آشنایی و استفاده شما دانش‌آموزان عزیز برخی از این رسانه‌ها معرفی می‌شود.

الف) شبکه قرآن صدای جمهوری اسلامی

برنامه‌های رادیو قرآن به صورت شبانه‌روزی نوای

ملکوتی قرآن را در فضای کشور طنین‌انداز می‌کند. برنامه‌های رادیو قرآن در شبانه‌روز عبارت است از:

- ۱- تلاوت قاریان مشهور جهان اسلام به ویژه کشور ایران و مصر که به صورت ترتیل و تحقیق پخش می‌شود.
- ۲- درس آموزشی قرائت، تجوید و تفسیر
- ۳- مسابقات قرآنی
- ۴- طرح مطالب علوم و دانستنی‌های قرآنی
- ۵- پاسخ به سؤالات شنوندگان
- ۶- با حافظان وحی، برنامه‌ای در جهت آموزش و ترغیب و تشویق به حفظ قرآن کریم
- ۷- اخبار قرآنی

۸- مناجات، هم‌خوانی و مدیحه‌سرایی و ده‌ها برنامه قرآنی متنوع دیگر

برنامه‌های رادیو قرآن را بر روی دو موج رادیویی در داخل و خارج از کشور می‌توان دریافت کرد:

موج AM ردیف ۵۸۵ کیلوهرتز و موج FM ردیف ۱۰۰ مگاهرتز

نشانی پست الکترونیکی رادیو قرآن Radioquran@irib.ir

تلفن گویای شبکه قرآن ۲۷۸۶۰۱۱۴

سامانه پیامکی شبکه قرآن ۳۰۰۰۰۱۰۰

مکاتبه از طریق صندوق پستی ۱۹۳۹۵-۵۴۶۳

با کمک دبیر محترم قرآن، برای دقایقی در کلاس به برنامه رادیو

قرآن گوش کنید.

سوره یونس آیه ۲۵

ب) وبگاه قرآنی

در سال‌های اخیر فضای مجازی، شبکه‌های اطلاع‌رسانی و وبگاه‌های مختلف فرهنگی و خبری گسترش زیادی یافته است. برخی از مؤسسات دولتی و نهادهای مردمی نیز با احساس علاقه و مسئولیت با استفاده از امکانات ارتباطی جدید اقدام به ارائه خدمات ارزشمندی درباره قرآن نموده‌اند. در این قسمت برخی از این وبگاه‌ها جهت استفاده دانش‌آموزان عزیز معرفی می‌شود.

معرفی برخی از وبگاه‌های مفید و کاربردی در موضوع قرآن کریم

www.maarefquran.com	مرکز فرهنگ و معارف قرآن
www.askquran.ir	پرسمان قرآن
www.rasekhoon.net	راسخون
www.tebyan.net	تبیان
www.tanzil.net	تنزیل
www.bonyad-quran.com	بنیاد قرآن و عترت
www.samenquran.ir	آموزش قرآن ثامن الائمه

الَّذِينَ يُبَلِّغُونَ رِسَالَاتِ اللَّهِ

کسانی که پیام‌های خدا را ابلاغ می‌کنند

وَيَخْشَوْنَهِ وَلَا يَخْشَوْنَ أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ

و از او می‌ترسند و از هیچ کس جز خدا بیم ندارند

وَكَفَى بِاللَّهِ حَسِيبًا

و خدا برای حسابرسی کفایت می‌کند.

احزاب ۳۹

سورة الشعراء

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طَسَّرَ ❶ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ❷ لَعَلَّكَ

بَاخِعٌ نَفْسَكَ أَلَّا يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ❸ إِنْ نَشَأْ نُزِّلْ عَلَيْهِمْ

مِنَ السَّمَاءِ آيَةً فَظَلَّتْ أَعْنَاقُهُمْ لَهَا خُضُعِينَ ❹ وَمَا يَأْتِيهِمْ

مِنَ ذِكْرٍ مِّنَ الرَّحْمَنِ مُحَدِّثٍ إِلَّا كَانُوا عَنْهُ مُعْرِضِينَ ❺

فَقَدْ كَذَّبُوا فَسَيَأْتِيهِمْ أَنْبَاءُ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ❻

أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الْأَرْضِ كَمْ أَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ ❼

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ❽

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ❾ وَإِذْ نَادَى رَبُّكَ مُوسَى

أَنْ ائْتِ الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ❿ قَوْمَ فِرْعَوْنَ أَلَا يَتَّقُونَ ⓫

قَالَ رَبِّ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُكَذِّبُونِ ⓬ وَيَضِيقُ صَدْرِي

وَلَا يَنْطَلِقُ لِسَانِي فَأَرْسِلْ إِلَى هَارُونَ ⓭ وَلَهُمْ عَلَى ذَنْبٍ

فَأَخَافُ أَنْ يَقْتُلُونِ ⓮ قَالَ كَلَّا فَاذْهَبْ بِآيَاتِنَا

إِنَّا مَعَكُمْ مُسْتَمِعُونَ ⓯ فَأَتِيَ فِرْعَوْنَ فَقَوْلَا إِنَّا رَسُولُ

رَبِّ الْعَالَمِينَ ⓰ أَنْ أَرْسِلْ مَعَنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ ⓱

خواندن در گروه، استماع و فردخوانی

آیات درس را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یکدیگر بخوانید. سپس از کتاب گویا گوش کرده و با آن زمزمه کنید. آن‌گاه هر دانش‌آموز یک جمله از آیات را برای کلاس بخواند.
به تلفظ سه حرف «ث، ص، ط» توجه کنید.

تلفظ حروف خاص

یادآوری و تمرین تلفظ دو حرف «ح ، ع»

«ح» به صورت غلیظ و از ته گلو تلفظ می‌شود؛ مانند :

الْحَمْدُ لِلَّهِ

الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ

سُبْحَانَ اللَّهِ

«ع» نیز به صورت غلیظ و از ته گلو تلفظ می‌شود؛ مانند :

حَى عَلَى الصَّلَاةِ

رَبِّ الْعَالَمِينَ

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

بار دیگر با گوش دادن به قرائت آیات درس، به تلفظ صحیح این دو حرف بیشتر دقت کنید.

آموزش معانی

فعالیت اول

جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

نبود، آیا، رویانندیم

معنا	کلمه	ردیف
نوع، گونه	زَوْج	۴
نه، نیست	مَا	۵
...، نیست	مَا كَانَ	۶

معنا	کلمه	ردیف
...	أَ	۱
چقدر، چه بسیار	كَمْ	۲
...	أَنْبَتْنَا	۳

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات را بنویسید.

- ۱- كَمْ أَنْبَتْنَا :
 ۲- مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ :
 ۳- إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً :
 ۴- الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ :

دو نکته :

۱- گاهی فعل مفرد با توجه به سایر اجزای جمله به صورت جمع معنا می‌شود؛ مانند :

فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ : پس سجده کردند فرشتگان

حجر ۳۰

۲- معمولاً در جمله‌هایی که با « إِنَّ » شروع می‌شود حرف تأکید « لَ » نیز می‌آید؛ اما لازم نیست در فارسی این حرف را نیز معنا کنیم. مانند :

إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرَءُوفٌ رَحِيمٌ : قطعاً خدا نسبت به مردم بسیار دلسوز و مهربان است.

حج ۶۵

این عبارات را معنا کنید.

تمرین

۱- وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ : و ... بیشتر آنها

۲- إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً : .....

الف- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۳۶۷ تا ۳۷۱ قرآن کریم را بخوانید.
ب- ترجمه این آیات از سوره شعراء را کامل کنید.

۱- أَوْ لَمْ يَرَوْا إِلَى الْأَرْضِ

و ... نگاه و دقت نکردند به ...

۲- كَمْ أَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ ﴿۷﴾

..... (گیاه) ... و مفید.

۳- إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً

.....

۴- وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۸﴾

.....

۵- وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿۹﴾

..... و

ج- از صفحه ۳۷۰ قرآن کریم چند ترکیب یا عبارت ساده قرآنی انتخاب و معنا کنید.

د- آخرین آیه صفحه ۳۷۰ قرآن کریم، یک دعای زیبای قرآنی است. با دقت در آیات قبل از آن بیان کنید که این دعا از زبان کدام پیامبر بزرگ خدا در قرآن آمده است. دعا را همراه با ترجمه بنویسید، سعی کنید آن را حفظ کرده و در قنوت نماز بخوانید.

پیام قرآنی

متن :

ترجمه :

سورة الشعراء

قالوا انؤمن من لك واتبعتك الارذلون ﴿١١١﴾ قال وما علمي بما
 كانوا يعملون ﴿١١٢﴾ ان حسابهم الا على ربي لو تشعرون ﴿١١٣﴾
 وما اننا بطارد المؤمنين ﴿١١٤﴾ ان اننا الا نذير مبين ﴿١١٥﴾
 قالوا لئن لم تنته ينوح لتكونن من المرجومين ﴿١١٦﴾
 قال رب ان قومي كذبون ﴿١١٧﴾ فافتح بيني وبيداهم
 فتحا ونجني ومن معي من المؤمنين ﴿١١٨﴾ فانجينه
 ومن معه في الفلك المشحون ﴿١١٩﴾ ثم اغرقنا
 بعد الباقيين ﴿١٢٠﴾ ان في ذلك لآية وما كان اكثرهم
 مؤمنين ﴿١٢١﴾ وان ربك لهو العزيز الرحيم ﴿١٢٢﴾
 كذبت عاد المرسلين ﴿١٢٣﴾ اذ قال لهم اخوهم
 هود الا تتقون ﴿١٢٤﴾ اني لكم رسول امين ﴿١٢٥﴾
 فاتقوا الله واطيعون ﴿١٢٦﴾ وما اسألكم عليه من اجر
 ان اجري الا على رب العلمين ﴿١٢٧﴾ اتبنون بكل ريع آية
 تعبثون ﴿١٢٨﴾ وتتخذون مصانع لعلكم تخلدون ﴿١٢٩﴾
 واذا بطشتم بطشتم جبارين ﴿١٣٠﴾ فاتقوا الله واطيعون ﴿١٣١﴾

آیات درس را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یکدیگر بخوانید. سپس از کتاب گویا گوش کرده و با آن زمزمه کنید. آن‌گاه هر دانش‌آموز یک جمله از آیات را برای کلاس بخواند. به تلفظ دو حرف «ح، ع» توجه کنید.

آموزش معانی

جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

فعالیت اول

پیروی کنید، پیامبر، پیامبران، مورد اعتماد، تقوا داشته باشید، تکذیب کرد

معنا	کلمه	ردیف
... ، انکار کرد	كَذَّبَ، كَذَّبَتْ	۱
...	مُرْسَلِينَ	۲
تقوا پیشه می کنید، تقوا دارید	تَتَّقُونَ	۳
... ، فرستاده	رَسُول	۴
راستگو و درستکار، ...	أَمِين	۵
تقوا پیشه کنید ، ...	إِتَّقُوا	۶
اطاعت کنید ، ...	أَطِيعُوا	۷
اگر ، نه ، نیست	إِنْ	۸

فعالیت دوم

الف- به محل ترجمه کلمه بعد از «إِتَّقُوا» در عباراتی مانند «إِتَّقُوا اللَّهَ : تقوای خدا را پیشه کنید.» توجه کنید. اینک این دو عبارت را ترجمه کنید.

۱- إِتَّقُوا رَبَّكُمْ :

۲- وَاتَّقَوْهُ :

ب- گاهی به جای ضمیر «ی» کسره می‌آید؛ مانند : أَطِيعُونَ = أَطِيعُونِي = أَطِيعُوا + ن + ی : اطاعت کنید مرا. اینک این دو عبارت زیر را ترجمه کنید.

۱- فَاعْبُدُونِ = ... :

۲- وَاتَّقُونِ = ... :

فعالیت سوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات را بنویسید.

۱- إِذْ قَالَ لَهُمُ أَخُوهُمْ هُوْدٌ :

۲- أَلَا تَتَّقُونَ :

۳- إِنِّي لَكُمْ :

۴- رَسُوْلٌ أَمِيْنٌ :

۵- فَاتَّقُوا اللَّهَ :

۶- وَاطِيعُونَ :

الف - خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۳۷۲ تا ۳۷۶ قرآن کریم را بخوانید.
ب - ترجمه این آیات شریفه از سوره شعراء را کامل کنید.

۱- كَذَّبَتْ عَادٌ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٢٣﴾

۲- اِذْ قَالَ لَهُمُ اخْوَهُمْ هُوْدٌ اَلَا تَتَّقُوْنَ ﴿١٢٤﴾

۳- اِنِّى لَكُمْ رَسُوْلٌ اٰمِيْنٌ ﴿١٢٥﴾

۴- فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَطِيعُوْا

۵- وَمَا اَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ اَجْرٍ

و درخواست ندارم از شما ... آن (رسالت خود) هیچ ... را

۶- اِنْ اَجْرِيْ اِلَّا عَلَى رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿١٢٧﴾

نیست

ج - از صفحه ۳۷۳ قرآن کریم چند ترکیب یا عبارت ساده قرآنی انتخاب و معنا کنید.

د - با دقت در آیات درس و نیز آیات سوره شعراء متوجه می شوید که همه پیامبران علاوه بر دستور به تقوای الهی، مردم را به موضوع مهم دیگری نیز فرمان داده اند؛ این فرمان را یافته و آیه کوتاه و پرمعنای این دو دستور را همراه با معنا بنویسید.

سایم قرآنی

متن :

ترجمه :

۱- در جمله ای که پس از «ان» حرف «آل» نیز به کار می رود، «ان» به معنای «نه، نیست» می باشد.

خدایا من و پدر و مادرم را ببخشای!

در قرآن بارها احترام به پدر و مادر سفارش شده است. اهمیت نیکی به پدر و مادر به اندازه‌ای است که خداوند این دستور را بلافاصله پس از دستور به اطاعت و عبادت خود آورده است. از اینجا فهمیده می‌شود که تنها حقی که بالاتر و برتر از حق پدر و مادر است حق خداوند است و تنها وقتی می‌توان از دستور پدر و مادر سرپیچی کرد که فرمان آنها برخلاف فرمان خداوند باشد، در غیر این صورت اطاعت از پدر و مادر واجب است. به راستی کسی که شکر محبت‌های پدر و مادر را به جا نیاورد بعید است برای خدای خود هم بنده شکرگزار خوبی باشد. برخی از سفارش‌های قرآن کریم در مورد

احترام به پدر و مادر به شرح زیر است. خوب است به این آیات مراجعه کنید.

● به پدر و مادر احسان و نیکی کنید. **إسراء ۲۳- لقمان ۱۴- نساء ۳۶- عنکبوت ۸- انعام ۱۵۱- أحقاف ۱۵-**

بقره ۸۳ و ۲۱۵

● با پدر و مادر با احترام سخن بگویند و کوچک‌ترین کلامی که موجب رنجش آنها شود به زبان نیاورید.

إسراء ۲۳

● آنها را از خود مرانید و آزارشان ندهید. **إسراء ۲۳**

● از آنها تشکر کنید. **لقمان ۱۴**

● از مال خود در حق پدر و مادر انفاق کنید. **بقره ۲۱۵**

● از روی محبت و لطف، بال‌های تواضع خود را در برابر پدر و مادر بگسترانید. **إسراء ۲۳ و ۲۴**

● در دوران پیری از آنها پرستاری کنید. **إسراء ۲۳ و ۲۴**

● از خداوند برای آنان رحمت و مغفرت طلب کنید. **إسراء ۲۳ و ۲۴**

● اگر از روی جهل شما را به شرک واداشتند از آنها اطاعت نکنید. **عنکبوت ۸**

● حضرت عیسی (ع) گفت: خداوند مرا به نیکی مادرم سفارش کرده است. **مریم ۱۴**

وَبَرًّا بِوَالِدَيْهِ وَلَمْ يَكُنْ جَبَّارًا عَصِيًّا

مریم ۱۴

(حضرت یحیی) با پدر و مادر خود نیک رفتار بود، و زورگویی نافرمان نبود.

آیا می‌توانید با توجه به سفارش‌های خداوند
در قرآن، رفتار خود را با پدر و مادرتان
ارزیابی کنید.

سورة النمل

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ عِلْمًا وَقَالَا الْحَمْدُ لِلَّهِ
الَّذِي فَضَّلَنَا عَلَى كَثِيرٍ مِّنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٥﴾ وَوَرِثَ
سُلَيْمَانُ دَاوُدَ وَقَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ عَلِمْنَا مَنَظِقَ الطَّيْرِ
وَإوتِينَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْفَضْلُ الْمُبِينُ ﴿١٦﴾
وَحُشِرَ لِسُلَيْمَانَ جُنُودُهُ مِنَ الْجِنِّ وَالإِنسِ وَالطَّيْرِ
فَهُمْ يوزَعُونَ ﴿١٧﴾ حَتَّى إِذَا اتَّوَعَلَ وَادِ النَّمْلِ قَالَتْ نَمْلَةٌ
يَا أَيُّهَا النَّمْلُ ادْخُلُوا مَسْكِنَكُمْ لَا يَحْطِمَنَّكُمْ سُلَيْمَانُ
وَجُنُودُهُ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٨﴾ فَتَبَسَّمَ ضَاحِكًا مِنْ قَوْلِهَا
وَقَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ
عَلَيَّ وَعَلَى وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ
وَإَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ ﴿١٩﴾
وَتَفَقَّدَ الطَّيْرَ فَقَالَ مَا لِيَ لَا أَرَى الْهُدْهَدَ أَمْ كَانَ
مِنَ الْغَائِبِينَ ﴿٢٠﴾ لَأُعَذِّبَنَّهُ عَذَابًا شَدِيدًا أَوْ لَأَذْبَحَنَّهُ
أَوْ لِيَأْتِنِي بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ ﴿٢١﴾ فَمَكَثَ غَيْرَ بَعِيدٍ فَقَالَ
أَحْطْتُ بِمَا لَمْ تَحِطْ بِهِ وَجِئْتُكَ مِنْ سَبَإٍ بِنَبَإٍ يَقِينٍ ﴿٢٢﴾

خواندن در گروه، استماع و فردخوانی

به تلفظ دو حرف (ح، ع) توجه کنید.

تلفظ حروف خاص

یادآوری و تمرین تلفظ سه حرف «ذ، ظ، ض»

«ذ» به صورت نوک زبانی و با قراردادن زبان بین دندان تلفظ می‌شود؛ مانند :

صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ
وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ
إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ

«ظ» مانند «ذ» ولی درشت و پر و با تکیه بر گلو تلفظ می‌شود؛ مانند :

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ
وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ

«ض» مانند «ظ» ولی محکم تلفظ می‌شود؛ مانند :

غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ
وَلَا الضَّالِّينَ

بار دیگر با گوش دادن به قرائت آیات درس، به تلفظ صحیح این سه حرف بیشتر دقت کنید.

آموزش معانی

فعلیت اول

جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

نعمت ، شکر می‌کنم ، عمل می‌کنم

معنا	کلمه	ردیف
که، چیزی که، کسی که	أَلْتَى	۴
بخشیدی، نعمت دادی	أَنْعَمْتَ	۵
...	أَعْمَلُ	۶

معنا	کلمه	ردیف
که، اینکه	أَنْ	۱
...	أَشْكُرُ	۲
...، هر چیز خوبی که خدا به انسان بخشیده است	نِعْمَةٌ	۳

فعلیت دوم

به الگوی زیر و تغییر جزئی که در معنای فعل پیش می‌آید، توجه کنید.

أَنْ + أَعْبُدُ : که + عبادت می‌کنم ← أَنْ أَعْبُدَ : که عبادت کنم
 لِي + يَعْلَمُونَ : تا + می‌دانند ← لِيَعْلَمُوا : تا بدانند

اینک معنای این ترکیب‌ها را کامل کنید.

تمرین

أَنْ + أَتَلُونَ : ... + تلاوت می‌کنم ← أَنْ أَتَلُوا : ...
 لِقَوْمٍ يَشْكُرُونَ : برای قومی که ... ← لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ : تا آنها ...

فعلیت سوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱- وَقَالَ رَبِّي ۱ :
 ۲- أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ :
 ۳- أَنْعَمْتَ عَلَيَّ ۲ :
 ۴- وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ :
 ۵- وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا :
 ۶- بِرَحْمَتِكَ :

۲- عَلَيَّ = عَلَيَّ + ي : بر من

۱- رَبِّي = رَبِّي + ي : ای پروردگار من، پروردگارا

الف- خواندن روزانه قرآن کریم: هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۳۷۷ تا ۳۸۱ قرآن کریم را بخوانید.

ب- ترجمه این عبارات قرآنی را از سوره نمل کامل کنید.

۱- ... وَقَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ

و (حضرت سلیمان) گفت: ... به من الهام کن ... .. را،

۲- أَلَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ

۳- وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ

و ... .. که آن کار موجب رضایت تو است؛

۴- وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ ﴿١٩﴾

و وارد کن مرا به کمک ... خودت در (گروه) ... شایسته ات.

ج- از صفحه ۳۸۰ قرآن کریم چند ترکیب یا عبارت ساده قرآنی انتخاب و معنا کنید.

د- این کلام زیبا را که به نقل از حضرت سلیمان علیه السلام در صفحه ۳۸۰ قرآن کریم آمده است، ترجمه کنید.

به نظر شما این کلام چه نکات قابل توجهی دارد؟ سعی کنید آن را حفظ کرده، در زمان مناسب آن را به کار ببرید.

هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي

ترجمه: .....

سورة النمل

قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَسَلَامٌ عَلَىٰ عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَىٰ ^ط
 ۵۹ ﴿۵۹﴾ اللَّهُ خَيْرٌ أَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿۵۹﴾ أَمَّنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا بِهِ
 حَدَائِقَ ذَاتَ بَهْجَةٍ مَا كَانَ لَكُمْ لَهَا أَنْ تُدْبِتُوا شَجَرَهَا ^ط
 ۶۰ ﴿۶۰﴾ أَلَيْسَ اللَّهُ بِعَلِيمٍ ﴿۶۰﴾ أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ
 قَرَارًا وَجَعَلْ خِلَالَهَا أَنْهَارًا وَجَعَلْ لَهَا رِوَاسِيَ
 وَجَعَلْ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا أَلَيْسَ اللَّهُ بِعَلِيمٍ ﴿۶۱﴾
 ۶۱ ﴿۶۱﴾ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۶۱﴾ أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ
 وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ أَلَيْسَ اللَّهُ
 بِعَلِيمٍ ﴿۶۲﴾ ۶۲ ﴿۶۲﴾ قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ ﴿۶۲﴾ أَمَّنْ يَهْدِيكُمْ فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ
 وَالْبَحْرِ وَمَنْ يُرْسِلُ الرِّيْحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ ^ط
 ۶۳ ﴿۶۳﴾ أَلَيْسَ اللَّهُ تَعَالَىٰ اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿۶۳﴾ أَمَّنْ يَبْدُو الْخَلْقَ
 ثُمَّ يُعِيدُهُ وَمَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ^ط
 ۶۴ ﴿۶۴﴾ أَلَيْسَ اللَّهُ بِعَلِيمٍ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۶۴﴾

آموزش معانی

● ● ● فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

با ، شریک قرار می‌دهند ، دریا

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
...، همراه با	مَعَ	۴	خشکی، صحرا	بَرّ	۱
برتر است	تَعَالَى	۵	...	بَحْر	۲
...	يُشْرِكُونَ	۶	می‌فرستد	يُرْسِلُ	۳

● ● ● فعالیت دوم: معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱- يَهْدِيكُمْ :

۲- فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ :

۳- وَمَنْ يُرْسِلُ الرِّيحَ :

۴- آءِلَهُ مَعَ اللّٰهِ :

۵- تَعَالَى اللّٰهُ :

۶- عَمَّا يُشْرِكُونَ :

۱- عَمَّا = عَن + مَا : از آنچه

الف- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۳۸۲ تا ۳۸۵ قرآن کریم را بخوانید.
ب- ترجمه این آیه از سوره مبارکه نمل را کامل کنید.

۱- أَمَّنْ يَهْدِيكُمْ فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ

یا کسی که ..... و ...

۲- وَمَنْ يُرْسِلِ الرِّيحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ

و ..... را ... ، پیش از رحمت خود (باران)

۳- أَءَلَّهُ مَعَ اللَّهِ

!؟ .....

۴- تَعَلَى اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ

.....

ج- از صفحه ۳۸۴ قرآن کریم چند ترکیب یا عبارت ساده قرآنی انتخاب و معنا کنید.

د- آخرین آیه صفحه ۳۸۴ قرآن کریم از حرکت کوه‌ها که به نظر ساکن می‌رسند، پرده برداشته است؛ خبری که در زمان نزول قرآن کریم، انسان‌ها و حتی دانشمندان، هیچ آگاهی نسبت به آن نداشتند.

حرکت کوه‌ها

پیام قرآنی

وَتَرَى الْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَهِيَ تَمُرُّ مَرَّ السَّحَابِ

نمل ۸۸

کوه‌ها را می‌بینی و آنها را ساکن می‌پنداری، در حالی که مانند ابرها در حرکت‌اند.

«ما وقتی بچه بودیم، همه می‌نشستیم و مادرم قرآن می‌خواند؛ خیلی هم قرآن را شیرین و قشنگ می‌خواند. ما بچه‌ها دور مادر جمع می‌شدیم و ایشان به مناسبت آیه‌هایی که می‌خواندند، زندگی پیامبران را برای ما تعریف می‌کردند. خود من، اولین بار، زندگی حضرت موسی، حضرت ابراهیم و بعضی از پیامبران دیگر را از زبان مادرم، هنگام خواندن قرآن شنیدم.»

***

این خاطره یکی از خاطرات رهبر معظم انقلاب است. ایشان از دوران کودکی و نوجوانی به قرآن کریم و جلسات قرآنی بسیار علاقه‌مند بودند و قبل از پیروزی انقلاب اسلامی، با تشکیل جلسات قرآنی، جوانان را با قرآن کریم آشنا می‌کردند و خواندن، فهمیدن، تدبر و دقت در معنای آیات و معارف قرآن را به آنها می‌آموختند. مردم مشهد مقدس از جلسات ایشان در مسجد کرامت، خاطرات خوب و به یادماندنی دارند.

***

در اینجا برخی از خاطرات و سخنان ایشان را برای شما نقل می‌کنیم.

۱- در دوران طاغوت، من در مشهد جلسات تفسیر و درس قرآن داشتم. به جوانانی که می‌آمدند، می‌گفتم هر کدام از شماها یک قرآن همراه داشته باشید؛ اگر در جایی منتظر کاری می‌ایستید و فراغت پیدا می‌کنید، یک دقیقه، دو دقیقه، پنج دقیقه، نیم ساعت قرآن را باز کنید و به تلاوت آن مشغول شوید تا با این کتاب انس پیدا کنید.

۲- خواندن قرآن، از اول تا آخر یک چیز لازمی است. باید قرآن را از اول تا آخر خواند؛ باز دوباره از اول تا آخر؛ تا همهٔ معارف قرآنی یکجا با ذهن انسان آشنا شود. البته معلمینی لازمند تا برای ما تفسیر کنند و معارف آیات را برای ما بیان کنند.

۳- اول باید قرآن را خوب بخوانید؛ تلاوت را خوب، زیبا و جامع و صحیح بخوانید. دوم معانی و مفاهیم قرآنی را بفهمید و سوم قرآن را حفظ کنید. حفظ قرآن خیلی مهم است شما جوان‌ها به این احتیاج دارید و می‌توانید (این کار را انجام دهید). تکرار آیات قرآنی و انس دائمی با قرآن، به شما فرصت می‌دهد که در قرآن تدبر کنید.

۴- عزیزان من! جوانان پاکستان انقلابی ما! رابطهٔ خود را روز به روز با قرآن بیشتر کنید. قرآن بخوانید و در آن تدبر کنید. دشمن نمی‌خواهد مسلمانان آیات قرآن را مثل عَلم^۱ در دست بگیرند؛ چون قرآن تکلیف‌ها را معین کرده است؛ تکلیف مسلمانان را، تکلیف جهاد را، تکلیف زندگی اسلامی و مرگ اسلامی را. ما باید رابطه‌مان را با قرآن روز به روز مستحکم‌تر کنیم.

۵- هر کدام از شما جوان‌ها که آیه‌ای از قرآن را خوب می‌خوانید، یا بخشی از قرآن را خوب حفظ می‌کنید یا با مفهومی از مفاهیم قرآن آشنا می‌شوید، بنده با همهٔ وجود در مقابل پروردگار شکر و سپاس می‌کنم و می‌گویم «الحمد لله رب العالمین».

سورة النمل

مَن جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِّنْهَا وَهُمْ مِّنْ فَزَعٍ يَوْمَئِذٍ آمِنُونَ ﴿٨٩﴾
 وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَكُبَّتْ وُجُوهُهُمْ فِي النَّارِ هَلْ تُجْزَوْنَ
 إِلَّا مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٩٠﴾ إِنَّمَا أَمْرُهُ أَنْ عَبَّدَ رَبُّ هَذِهِ الْبَلَدَةَ
 الَّتِي حَرَّمَهَا وَلَهُ كُلُّ شَيْءٍ وَأَمْرُهُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ
 ﴿٩١﴾ وَإِنْ أَتَلَوْا الْقُرْآنَ فَمَنْ اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ
 وَمَنْ ضَلَّ فَقُلْ إِنَّمَا أَنَا مِنَ الْمُنذِرِينَ ﴿٩٢﴾ وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ
 سَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ فَتَعْرِفُونَهَا وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٩٣﴾

سورة القصص

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طَسَمَ ﴿١﴾ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿٢﴾ تَتْلُوا عَلَيْكَ
 مِنْ نَّبَأِ مُوسَىٰ وَفِرْعَوْنَ بِالْحَقِّ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٣﴾
 إِنَّ فِرْعَوْنَ عَلَا فِي الْأَرْضِ وَجَعَلَ أَهْلًا شَرِيحًا يَسْتَضِعُّ
 طَائِفَةً مِنْهُمْ يُدَّبِحُ أَبْنَاءَهُمْ وَيَسْتَحْيِ نِسَاءَهُمْ إِنَّهُ كَانَ
 مِنَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٤﴾ وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضِعِفُوا
 فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ ﴿٥﴾

تلفظ حروف خاص

یادآوری و تمرین تلفظ دو حرف «غ، ق»

«غ» نرم و قابل کشش تلفظ می‌شود؛ مانند:

غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ

وَاسْتَغْفِرُهُ

ولی «ق» محکم، غیرقابل کشش و از ته گلو تلفظ می‌شود؛ مانند:

قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ

إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ

بار دیگر با گوش دادن به قرائت آیات درس، به تلفظ صحیح این دو حرف بیشتر دقت کنید.

آموزش معانی

● ● ● فعالیت اول جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

امامان ، وارثان ، پیشوایان ، قرار می‌دهیم ، خبر

معنا	کلمه	ردیف
...	نَجْعَلُ	۴
... ، ...	أَئِمَّةَ	۵
جمع امام	وارثین	۶
جانشینان، ...		

معنا	کلمه	ردیف
تلاوت می‌کنیم، می‌خوانیم	تَتْلُو	۱
... ، جمع: انبیا	نَبَأَ	۲
می‌خواهیم	نُرِيدُ	۳

● ● ● فعالیت دوم معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱- تَتْلُوا عَلَيْكَ :

۲- مِنْ نَبَأِ مُوسَى وَفِرْعَوْنَ :

۳- لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ :

۴- عَلَى الَّذِينَ :

۵- وَنَجَعَلَهُمْ أَئِمَّةً :

۶- وَنَجَعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ :

الف- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۳۸۵ تا ۳۹۰ قرآن کریم را بخوانید.
ب- ترجمه دو آیه از آیات آغازین سوره قصص را کامل کنید.

۱- نَتَلُوا عَلَيْكَ مِنْ نَبَاِ مُوسَىٰ وَفِرْعَوْنَ بِالْحَقِّ

۲- لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿۲﴾

۳- وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضِعُوا فِي الْأَرْضِ

و ... منت گذاریم بر مستضعفان ...

۴- وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ ﴿۵﴾

(یعنی آنها را در زمین به حکومت برسانیم.)

ج- از صفحه ۳۸۸ قرآن کریم چند ترکیب یا عبارت ساده قرآنی انتخاب و معنا کنید.

د- در صفحه ۳۸۸ قرآن کریم، داستان رسیدن حضرت موسی علیه السلام به شهر «مَدین» آمده است. وقتی حضرت موسی به این شهر رسید از شدت خستگی به سایه درختی پناه برد. او در آن شهر هیچ کس و هیچ چیزی نداشت؛ اما خدا را از یاد نبرد و چنین دعا کرد :

دعای حضرت موسی (ع)

رَبِّ اِنِّی لِمَا اَنْزَلْتَ اِلَیَّ مِنْ خَیْرِ فَقِیْرٌ

فَصَّص ۲۴

پروردگارا، هر خیر و نیکی بر من فرستی، به آن نیازمندم.

چه خوب است این دعای زیبا و پر معنا را با توجه به معنای آن حفظ کنیم و در قنوت نماز خود بخوانیم.

۱- این شهر در ساحل شمال شرقی دریای سرخ قرار دارد.

سورة القصص

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ اللَّيْلَ سَرْمَدًا إِلَى
 يَوْمِ الْقِيَامَةِ مِنَ اللَّهِ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِكُمْ بَضِيَاءٌ ۚ أَفَلَا تَسْمَعُونَ
 ﴿٧١﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ النَّهَارَ سَرْمَدًا
 إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مِنَ اللَّهِ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِكُمْ لَيْلٌ تَسْكُنُونَ فِيهِ
 أَفَلَا تُبْصِرُونَ ۗ ﴿٧٢﴾ وَمِنْ رَحْمَتِهِ جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ
 لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلِعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٧٣﴾
 وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَاءِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٧٤﴾
 وَنَزَعْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا فَقُلْنَا هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ
 فَعَلِمُوا أَنَّهُ الْحَقُّ لِلَّهِ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٧٥﴾
 إِنَّ قَارُونَ كَانَ مِنْ قَوْمِ مُوسَى فَبَغَى عَلَيْهِمْ وَآتَيْنَاهُ
 مِنَ الْكُنُوزِ مَا إِنَّ مَفَاتِحَهُ لَتَنُوءَ بِالْعُصْبَةِ أُولَى الْقُوَّةِ
 إِذْ قَالَ لَهُ قَوْمُهُ لَا تَفْرَحْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِحِينَ ﴿٧٦﴾
 وَابْتَغِ فِيمَا آتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ وَلَا تَنْسَ
 نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَأَحْسِنْ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ
 وَلَا تَبْغِ الْفُسَادَ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ ﴿٧٧﴾

آموزش معانی

● ● ● فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

دوست دارد ، نیکی کرد ، خرابکاران ، تباهی

معنا	کلمه	ردیف
فساد ، ...	فَسَادٌ	۴
...	يُحِبُّ	۵
مفسدان ، ...	مُفْسِدِينَ	۶

معنا	کلمه	ردیف
نیکی کن	أَحْسِنَ	۱
همان طور که	كَمَا	۲
... ، نیکوساخت	أَحْسَنَ	۳

● ● ● فعالیت دوم: معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱- وَ أَحْسِنَ :

۲- كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ :

۳- إِنَّ اللَّهَ :

۴- لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ :

۵- وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْفَسَادَ :

الف- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۳۹۱ تا ۳۹۶ قرآن کریم را بخوانید.
ب- ترجمه این آیه زیبا و پرمعناى سورة قصص را کامل کنید.

۱- وَابْتَغِ فِيمَا آتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ
و طلب کن در آنچه داده است به تو ... ، خانه ... را،

۲- وَلَا تَنْسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا
و فراموش مکن بهره خود را ... ..

۳- وَ أَحْسِنَ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ
و .....

۴- وَلَا تَبْغِ الْفُسَادَ فِي الْأَرْضِ
و هرگز طلب مکن ... .. را ... ..

۵- إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ ﴿۷۷﴾

ج- از صفحه ۳۹۴ قرآن کریم چند ترکیب یا عبارت ساده قرآنی انتخاب و معنا کنید.

د- در صفحه ۳۹۴ قرآن کریم چند پیام قرآنی زیبا آمده است. یکی از آنها را انتخاب کرده و معنا کنید.

سایه قرآنی

متن :

ترجمه :

یکی از شب‌ها، فضیل قصد داشت، مانند همیشه یکی از خانه‌هایی را که از قبل شناسایی کرده بود سرقت کند، از قبل خانه‌ای را در نظر گرفته بود. خنجر به دست در تاریکی حرکت می‌کرد، تا به خانه مورد نظر رسید، از دیوار خانه بالا رفت و خود را به حیاط خانه رساند.

سوسوی چراغی از داخل یکی از اتاق‌ها توجهش را جلب کرد. صاحب خانه هنوز بیدار بود و در دل شب قرآن می‌خواند. فضیل برای گذراندن وقت به گوشه‌ای خزید و پنهان شد، تا کسی که قرآن می‌خواند، بخوابد. او در سکوت شب، صوت زیبای قرآن را می‌شنید، از آنجا که معنای آیات قرآن را می‌فهمید، بسیار تحت تأثیر زیبایی و نفوذ آیات قرآن قرار گرفت؛ زیرا مسلمان بود و گرچه کارهای زشتش او را به تدریج با اسلام بیگانه کرده بود، ولی اینک ندای الهی در تاریکی شب از لابه‌لای کلمات و آیات الهی، دل و جان او را تسخیر می‌کرد.

او به فکر عمیقی فرو رفت، گویا روزه‌ای به عالم دیگر برای او باز شده بود، بغض او ترکید و در تنهایی به حال خود گریست، اشک چون باران در گونه‌های او جاری شد.

جذابیت و معنویت قرآن هر لحظه او را بیشتر تحت تأثیر قرار می‌داد، کم‌کم روزه‌ای از نور بر وجودش تابید و سراسر روحش را فرا گرفت.

در این میان، این آیه را شنید:

الْمَرِيَانِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ

حدید ۱۶

آیا وقت آن نرسیده است که دل‌های مؤمنان به یاد خدا خاشع گردد؟!

فضیل با چشمانی پر از اشک آهسته گفت :

آری پروردگارا، اکنون زمان آن فرا رسیده است و هنگام خشوع دل من همین الان است. این آیه آن چنان در قلب او اثر گذاشت که تمام زندگی اش را دگرگون ساخت. آن شب را به کاروان‌سرای رفتن تا استراحت کند. کاروانیان عازم سفر حج بودند، آنها در کاروان‌سرا منزل داشتند و دربارهٔ ادامهٔ سفر گفت و گو می‌کردند. شخصی گفت : نباید در شب حرکت کنیم، چون راه ناامن است، باید منتظر بمانیم تا فردا صبح با همسفران بیشتری حرکت کنیم و از این منطقه دور شویم، چون در این منطقه راهزنی بی‌رحم و سنگدل وجود دارد که با کمک همدستان خود راه را بر کاروانیان می‌بندد و به دزدی و جنایت دست می‌زند.

دوستان آن شخص حرف او را پذیرفتند و هر یک داستانی از راهزنی‌های آن مرد بی‌رحم تعریف کردند.

فضیل همه این حرف‌ها را شنید و با خود گفت :

خدایا من چقدر بدبخت و بیچاره هستم که پیوسته خاطر آسودهٔ مردم را به ترس می‌اندازم و آنها را نگران می‌سازم.

او با شجاعت از جا برخاست و خود را به کاروانیان معرفی کرد و گفت :

ای مردم آسوده باشید که دیگر کاروانی از دست فضیل ناراحت نخواهد شد آن فضیل مرده و فضیل دیگری متولد شده است.

بعدها کاروانیان فضیل بن عیاض را دیدند که با حالی دگرگون، برگرد خانهٔ خدا به طواف مشغول است. از آن به بعد دیگر مردم او را به جای فضیل سارق، فضیل عارف می‌شناختند.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا

تحریم ۸

ای کسانی که ایمان آورده‌اید به درگاه خدا توبهٔ خالصانه کنید.

به نظر شما چه چیزی از تلاوت قرآن باعث انقلاب درونی در فضیل شد؟

آیا شما نیز چنین نمونه‌ای را می‌شناسید؟

سورة القصص

إِنَّ الَّذِي فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لَرَأْدُكَ إِلَىٰ مَعَادِ قُلِّ رَبِّي
 أَعْلَمُ مَنْ جَاءَ بِالْهُدَىٰ وَمَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٨٥﴾ وَمَا كُنْتَ
 تَرْجُوا أَنْ يُلْقَىٰ إِلَيْكَ الْكِتَابُ إِلَّا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ
 فَلَا تَكُونَنَّ ظَهِيرًا لِلْكَافِرِينَ ﴿٨٦﴾ وَلَا يَصُدُّكَ عَنْ
 آيَةِ اللَّهِ بَعْدَ إِذْ أَنْزَلَتْ إِلَيْكَ وَادْعُ إِلَىٰ رَبِّكَ وَلَا تَكُونَنَّ
 مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٨٧﴾ وَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
 كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٨٨﴾

سورة العنكبوت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْم ﴿١﴾ أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ
 لَا يُفْتَنُونَ ﴿٢﴾ وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ
 الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكٰذِبِينَ ﴿٣﴾ أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ
 يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ أَنْ يَسْبِقُونَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٤﴾ مَنْ كَانَ
 يَرْجُوا لِقَاءَ اللَّهِ فَإِنَّ أَجَلَ اللَّهِ لَآتٍ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٥﴾
 وَمَنْ جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٦﴾

آموزش معانی

فعالیت اول

جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

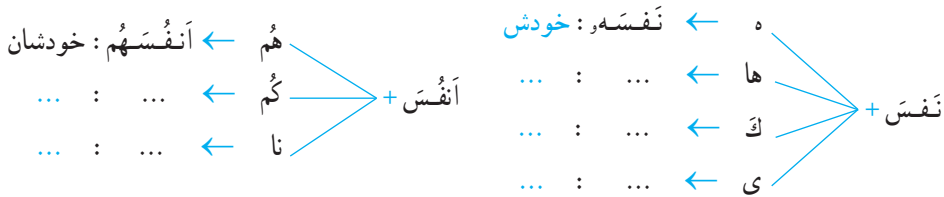
ایمان آوردیم ، بی نیاز ، جهاد و تلاش می کند

معنا	کلمه	ردیف
...	يُجَاهِدُ	۴
خود، جان، جمع: آنفس	نَفْس	۵
...	غَنِيٌّ	۶

معنا	کلمه	ردیف
گمان کرد	حَسِبَ	۱
...	أَمَّنَا	۲
جهاد و تلاش کرد	جَاهَدَ	۳

فعالیت دوم

این ترکیب‌ها را مانند نمونه کامل کنید.

فعالیت سوم

معنای این ترکیب‌ها یا عبارات قرآنی را بنویسید.

- ۱- أَحْسِبَ النَّاسُ :
- ۲- أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا :
- ۳- وَمَنْ جَاهَدَ :
- ۴- يُجَاهِدْ لِنَفْسِهِ^۲ :
- ۵- إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ :
- ۶- عَنِ الْعَالَمِينَ :

۲- لِنَفْسِهِ = لِ + نَفْس + ه ← برای (به نفع) خودش

۱- أَنْ + يَقُولُونَ ← أَنْ يَقُولُوا : که بگویند

الف- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۳۹۶ تا ۴۰۰ قرآن کریم را بخوانید.
ب- ترجمه این دو آیه از آیات آغازین سوره عنکبوت را کامل کنید.

۱- أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكَوَأَنْ يَقُولُوا آمَنَّا
... .. که (به حال خود) رها می شوند وقتی که ... ..

۲- وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ ﴿۲﴾

و ... آزمایش نمی شوند؟!

۳- وَمَنْ جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ

۴- إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿۶﴾

ج- از صفحه ۳۹۸ قرآن کریم چند ترکیب یا عبارت ساده قرآنی انتخاب و معنا کنید.

د- قرآن کریم ما را به گردش در زمین برای آموختن مسائل گوناگون و نیز عبرت و پند گرفتن از سرگذشت امت های مختلف، سفارش می کند. یکی از این آیات زیبا و پرمعنا در صفحه ۳۹۸ قرآن کریم آمده است. قسمت ابتدای آیه را به عنوان پیام انتخاب و معنا کنید.

آفرینش و قدرت خدا

متن :

ترجمه :

پیام قرآنی

سورة العنكبوت

وَقَارُونَ وَفِرْعَوْنَ وَهَامَانَ ۚ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مُوسَىٰ
 بِالْبَيِّنَاتِ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانُوا سَابِقِينَ ﴿٣٩﴾
 فَكُلًّا أَخَذْنَا بِذَنبِهِ فَمِنْهُمْ مَن أَرْسَلْنَا عَلَيْهِ حَاصِبًا
 وَمِنْهُمْ مَن أَخَذَتْهُ الصَّيْحَةُ وَمِنْهُمْ مَن خَسَفْنَا بِهِ الْأَرْضَ
 وَمِنْهُمْ مَن أَغْرَقْنَا وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيظْلِمَهُمْ وَلَكِن
 كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٤٠﴾ مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا
 مِن دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ كَمَثَلِ الْعَنكَبُوتِ
 اتَّخَذَتْ بَيْتًا وَإِنَّ أَوْهَنَ الْبُيُوتِ لَبَيْتُ الْعَنكَبُوتِ
 لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُدْعُونَ مِن دُونِهِ
 مِن شَيْءٍ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٤٢﴾ وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا
 لِلنَّاسِ وَمَا يَعْقِلُهَا إِلَّا الْعَالِمُونَ ﴿٤٣﴾ خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ ۚ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٤﴾
 أَتَىٰ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ
 إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ
 وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ ۗ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ ﴿٤٥﴾

آموزش معانی

● ● ● فعالیت اول. جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

دوستان ، مَثَل ، گرفت

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
مانند	كَ	۵	...، داستان	مَثَل	۱
...	إِتَّخَذَ، إِتَّخَذَتْ	۶	گرفتند	إِتَّخَذُوا	۲
اگر، ای کاش	لَوْ	۷	به جای، غیر از	مِنْ دُونِ	۳
می دانستند	كَانُوا يَعْلَمُونَ	۸	سرپرستان، ... جمع وَلِيٍّ	أَوْلِيَاءَ	۴

● ● ● فعالیت دوم. معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱- مَثَلُ الَّذِينَ :

۲- إِتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ :

۳- كَمَثَلِ الْعَنكَبُوتِ :

۴- إِتَّخَذَتْ بَيْتًا :

۵- لَبَيْتِ الْعَنكَبُوتِ :

۶- لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ :

الف- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۴۰۱ تا ۴۰۴ قرآن کریم را بخوانید.
 ب- ترجمه این آیه از سوره عنکبوت را کامل کنید.

۱- مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ

۲- كَمَثَلِ الْعَنْكَبُوتِ اتَّخَذَتْ بَيْتًا

... است که ... ای

۳- وَإِنَّ أَوْهَنَ الْبُيُوتِ لَبَيْتُ الْعَنْكَبُوتِ

و ... سست ترین ... ، ... است؛

۴- لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾

ج- از صفحه ۴۰۳ قرآن کریم چند ترکیب یا عبارت ساده قرآنی را انتخاب و معنا کنید.

د- آخرین آیه سوره عنکبوت یکی از زیباترین و امیدبخش ترین آیات قرآن کریم است؛ این آیه و معنای آن را بنویسید و خوب است آن را حفظ کنید.

متن :

یام قرآنی

ترجمه :

جایگاه زن در قرآن

به نظر شما، زن در قرآن کریم از چه جایگاهی برخوردار است؟ آیا برداشت‌هایی که شما از نقش و جایگاه زن دارید، با جایگاهی که قرآن معرفی می‌کند، یکسان است یا فرق می‌کند؟ توجه به مقام زن در قرآن کریم از آن رو اهمیت دارد که قرآن چنین حقایقی را زمانی درباره زنان بیان داشته که کاملاً با افکار آن دوران متفاوت بوده است. این مطالب به خوبی نشان می‌دهد که آنچه در قرآن آمده ریشه در علم الهی دارد و منطبق بر فطرت الهی و ثابت انسان است.

مقام زن در قرآن^۱

- ۱- جامعه از زن و مرد تشکیل یافته است. **حجرات ۱۳**
- ۲- ملاک برتری تقوای الهی است نه مرد یا زن بودن. **حجرات ۱۳**
- ۳- زن و مرد از فطرت یکسان انسانی برخوردارند. **روم ۳۰**
- ۴- ارزش کار زن و مرد یکسان است. **آل عمران ۱۹۵**
- ۵- زن و مرد هر دو مکلف و مسئول‌اند. **نساء ۱۲۴**
- ۶- وعده برخوردار شدن از سعادت کامل و بهشت به هر دو داده شده است. **نحل ۹۷- مؤمن ۴۰**
- ۷- زن استقلال اقتصادی دارد. **نساء ۳۲**
- ۸- زن همه‌جا در القاب و مزایای انسانی و ایمانی و کسب فضیلت و پاداش‌های اخروی، هم‌پایه مرد است. **احزاب ۳۵- حدید ۱۲ و ۱۸**
- ۹- وظیفه مهم نظارت همگانی در جامعه (امر به معروف و نهی از منکر) هم بر عهده مرد و هم بر عهده زن است. **توبه ۷۱**
- ۱۰- احترام به دختر در قرآن تأکید شده است. **نحل ۵۸ و ۵۹**
- ۱۱- خانه، محل آرامش و زن مدیر خانه است. **نحل ۸۰**
- ۱۲- در قرآن بر تعاون و احساس مسئولیت بین افراد خانواده، بسیار تأکید شده است. **تحریم ۶**
- ۱۳- قرآن، بیشتر زحمات مادران را به فرزندان یادآوری کرده است. **لقمان ۱۴**
- ۱۴- قرآن مردان را به معاشرت نیکو با زنان موظف می‌کند. **نساء ۱۹**

۱- برگرفته از کتاب «گذری بر قرآن» تألیف جعفر شیخ الاسلامی.

وَعَدَ اللَّهُ لَا يُخْلِفُ اللَّهُ وَعَدَهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ
 ٦ يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِّنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ هُمْ
 غُفْلُونَ ٧ أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا فِي أَنفُسِهِمْ مَا خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى ٨ وَإِنَّ كَثِيرًا
 مِّنَ النَّاسِ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ لَكَافِرُونَ ٩ أَوَلَمْ يَسِيرُوا
 فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ
 كَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَأَثَارُوا الْأَرْضَ وَعَمَرُوهَا أَكْثَرَ مِمَّا
 عَمَرُوهَا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ
 وَلَكِن كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ١٠ ثُمَّ كَانَ عَاقِبَةَ الَّذِينَ
 أَسَاءُوا السَّوْآتِ أَن كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَكَانُوا بِهَا يَسْتَهْزِءُونَ ١١
 اللَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ١٢
 وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُبْلِسُ الْمُجْرِمُونَ ١٣ وَلَمْ يَكُن لَّهُمْ
 مِن شُرَكَائِهِمْ شُفَعَاءٌ وَكَانُوا بِشُرَكَائِهِمْ كَافِرِينَ ١٤
 وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يَوْمَئِذٍ يَتَفَرَّقُونَ ١٥ فَا مَّا الَّذِينَ
 آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَهُمْ فِي رَوْضَةٍ يُحْبَرُونَ ١٥

این آیه شریفه را بخوانید :

فَإِذَا رَكَبُوا فِي الْفُلِكِ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ

فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ

عنکبوت ۶۵

همان طور که ملاحظه می کنید این آیه علامت وقف ندارد، اما از آنجا که به تدریج معنای برخی عبارات و جمله های قرآنی را درک می کنیم، خوب است در آخر هر جمله وقف کنیم. این روش به صحیح خواندن آیات و فهم بیشتر معنای آنها نیز کمک می کند.

معمولاً قبل از کلماتی مانند «فَ، وَ، ثُمَّ...» می توان وقف کرد.

اینک هر گروه با خواندن یک آیه، محلّ وقف را در جمله هایی که علامت وقف ندارد، مشخص کند.

آموزش معانی

فعالیت اول

جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

زندگی ، ظاهری ، افراد غافل

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
حیات، ...	حَيَاة	۳	تخلف نمی‌کند، خلاف نمی‌کند	لَا يُخْلِِفُ	۱
...	غَافِلُونَ	۴	...	ظَاهِرًا	۲
افراد بی‌توجه					

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

- ۱- وَعَدَ اللَّهُ :
- ۲- لَا يُخْلِِفُ اللَّهُ وَعَدَهُ :
- ۳- وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ :
- ۴- لَا يَعْلَمُونَ :
- ۵- وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ :
- ۶- هُمْ غَافِلُونَ :
- ۷- وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ :
- ۸- عَمَّا تَعْمَلُونَ :

۱- گاهی در جمله‌های منفی، حرف «ی» می‌آید و معنای جمله را تأکید می‌کند؛ اما این حرف در فارسی معنا نمی‌شود.

۲- عَمَّا = عن + ما : از آنچه

الف- خواندن روزانه قرآن کریم: هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۴۰۴ تا ۴۱۰ قرآن کریم را بخوانید.
ب- ترجمه این عبارات و آیات قرآنی از سوره روم را کامل کنید.

۱- وَعَدَ اللَّهُ لَا يُخْلِفُ اللَّهُ وَعَدَهُ

۲- وَلَكِنَّ أَكْثَر النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦﴾

۳- يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِّنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا

۴- وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ هُمْ غٰفِلُونَ ﴿٧﴾

۵- ... فَاصْبِرْ إِنَّ وَعَدَ اللَّهُ حَقٌّ ... ﴿٦٠﴾

ج- از صفحه ۴۰۶ قرآن کریم چند ترکیب یا عبارت ساده قرآنی انتخاب و معنا کنید.

د- آیه ای در صفحه ۴۰۶ قرآن کریم، آفرینش آسمان ها و زمین و گوناگونی زبان ها و رنگ های آدمیان را از آیات الهی برشمارده است. این آیه را همراه با ترجمه بنویسید. به نظر شما چرا چنین پدیده هایی از آیات الهی است؟

زبان ها و رنگ های گوناگون

متن:

ترجمه:

سایه قرآنی

۱- تکرار ضمیر گاهی برای تأکید معنای جمله است و می توان آن را در فارسی ترجمه نکرد.

سورة لقمان

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

اَلَمْ (۱) تَرَ اَیَّتِ الْکِتٰبِ الْحَکِیْمِ (۲) هُدًی وَّرَحْمَةً
 لِلْمُحْسِنِیْنَ (۳) الَّذِیْنَ یُقِیْمُوْنَ الصَّلٰوةَ وَیُؤْتُوْنَ الزَّکٰوةَ
 وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ یُوقِنُوْنَ (۴) اُولٰٓئِکَ عَلٰی هُدًی مِّنْ رَبِّهِمْ
 وَاُولٰٓئِکَ هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ (۵) وَمِنَ النَّاسِ مَن یَشْتَرِی
 لَهٗوَ الْحَدِیثِ لِیُضِلَّ عَن سَبِیْلِ اللّٰهِ بِغَیْرِ عِلْمٍ
 وَیَتَّخِذَهَا هُزُوًا اُولٰٓئِکَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِیْنٌ (۶)
 وَاِذَا تَلٰی عَلَیْهِ آیٰتُنَا وَاٰی مُسْتَكْبِرًا کَانَ لَمْ یَسْمَعْهَا
 کَانَ فِیْ اُذُنِیْهِ وَقْرًا فَبَشِّرْهُ بِعَذَابٍ اَلِیْمٍ (۷) اِنَّ الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا
 وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَهُمْ جَنَّٰتُ النَّعِیْمِ (۸) خٰلِدِیْنَ فِیْهَا
 وَعَدَّ اللّٰهُ حَقًّا وَّهُوَ الْعَزِیْزُ الْحَکِیْمُ (۹) خَلَقَ السَّمٰوٰتِ
 بِغَیْرِ عَمَدٍ تَّرَوْنَهَا وَاَلْقٰی فِی الْاَرْضِ رَوٰسِیًا اَنْ تَمِیْدَ بِكُمْ
 وَبَثَّ فِیْهَا مِنْ کُلِّ دَابَّةٍ وَاَنْزَلْنَا مِنَ السَّمٰءِ مَآءً
 فَاَنْبَتْنَا فِیْهَا مِنْ کُلِّ زَوْجٍ کَرِیْمٍ (۱۰) هٰذَا خَلَقَ اللّٰهُ فَاَرْوٰی
 مَاذَا خَلَقَ الَّذِیْنَ مِنْ دُوْنِهٖۗ بَلِ الظّٰلِمُوْنَ فِی ضَلٰلٍ مُّبِیْنٍ (۱۱)

آموزش معانی

فعالیت اول ●●● جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

اقامه می‌کنند ، رستگاران ، حکمت آموز ، یقین دارند

معنا	کلمه	ردیف
می‌پردازند	يُؤْتُونَ	۴
...	يُوقِنُونَ	۵
...	مُفْلِحُونَ	۶

معنا	کلمه	ردیف
این، آن	تِلْكَ	۱
...	حَكِيم	۲
....، برپا می‌کنند	يُقِيمُونَ	۳

فعالیت دوم ●●● معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱- آيَةُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ :

۲- هُدًى وَرَحْمَةً لِلْمُحْسِنِينَ :

۳- يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ :

۴- وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ :

۵- هُمْ يُوقِنُونَ :

۶- وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ :

۱- خوب است در اینجا ضمیر «هم» را به صورت «همان» معنا کرد.

الف- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۴۱۱ تا ۴۱۷ قرآن کریم را بخوانید.
ب- آیات ۱ تا ۵ سورة لقمان را معنا کنید.

۱- الْمَرَّةَ ۱ تِلْكَ آيَةُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ ۲
الف لام میم ۱

۲- هُدًى وَرَحْمَةً لِّلْمُحْسِنِينَ ۳

۳- الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ

۴- وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ۴

۵- أُولَئِكَ عَلَى هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۵

ج- از صفحه ۴۱۲ قرآن کریم چند ترکیب یا عبارت ساده قرآنی انتخاب و معنا کنید.

د- در صفحه ۴۱۲ قرآن کریم پنجاهای جناب لقمان به فرزندش آمده است. این آیات، نکات و پیام‌های قرآنی بسیار زیبا و مهمی دارد. با برخی از آنها در دوره ابتدایی نیز آشنا شده‌اید. یکی از این پیام‌ها را انتخاب کرده همراه با معنا بنویسید.

پیام قرآنی

متن :

ترجمه :

چگونه مسلمان شدم؟

دوران کودکی و نوجوانی من، دورانی پر فعالیت و پرفراز و نشیب بود. تحرک و جنب و جوش زیادی داشتم. به نظر خودم تحرک و بی‌قراری من بیشتر ناشی از یک حس حقیقت‌جویی بود، احساسی که مرا وادار می‌کرد همیشه به دنبال واقعیت بگردم و در زندگی فردی صادق باشم. در همان دوران تحصیل سفرهای زیادی به کشورهای اروپایی داشتم به طوری که تقریباً تمام اروپا را گشتم.

من به‌عنوان یک آلمانی دوستان زیادی داشتم که برخی از آنها مسلمان بودند. بعد از دریافت دیپلم برای ادامه تحصیل عازم ایتالیا شدم. تصمیم گرفتم که به تحصیل زبان عربی

بپردازم و در دانشگاه رم در رشته شرق‌شناسی ثبت نام کردم. با شروع درس‌های رشته زبان عربی صفحه جدیدی در زندگی من باز شد. از آنجایی که با یادگیری زبان عربی طبیعتاً با کتاب آسمانی مسلمانان قرآن کریم نیز آشنا شدم و برخی از دستورات آن را مطالعه کردم، متوجه شدم که اسلام خیلی کامل‌تر از آن چیزی بود که من تا به حال می‌پنداشتم، به همین خاطر سعی کردم تا آنجایی که می‌توانستم بیشتر بخوانم و تحقیق کنم؛ خصوصاً سعی کردم از نویسندگان مسلمان کتاب‌هایی به دست بیاورم. مطالعات من هر روز عمیق‌تر می‌شد و در همین حین نیز رابطه‌ام با مسلمانانی که به دین خودشان عمل می‌کردند بیشتر شد. تا اینکه یک زمان احساس کردم که دیگر به لحاظ قلبی مسلمان شده‌ام. اما خود را گول می‌زدم که این‌طور نیست. البته برایم کاملاً اثبات شده بود که اسلام دین واقعی است اما از اینکه اقرار به مسلمان بودن خویش کنم کمی ترس داشتم. بیشتر از همه اطمینان نداشتم که آیا طاقت گرفتن روزه را دارم یا نه؟ همچنین آیا شهامت لازم برای پوشیدن لباس و حجاب اسلامی را دارم یا نه؟ این دوران مصادف بود با ماه رمضان، با خود گفتم فرصتی است برای اینکه خودم را آزمایش کنم که آیا می‌توانم روزه بگیرم یا نه؟ و بدین ترتیب بود که درست در روز سوم ماه مبارک رمضان مسلمان شدم و به دین اسلام گرویدم و خدا را شاهد می‌گیرم که از آن روز به بعد حتی یک لحظه نیز از این عمل خود احساس پشیمانی نکرده‌ام. البته اضافه کنم که تا آن روز هنوز نمی‌دانستم که غربی‌های غیرمسلمان چقدر از اسلام دور هستند، در همان روز اول مسلمان شدنم، عده‌ای از دوستانم را از دست دادم و یک مدت برای آنان حکم دیوانه داشتم. بعد از آن با یک مسلمان مؤمن ازدواج کردم و در این حالت بود که اطرافیانم تا اندازه‌ای تغییرات مرا پذیرفتند،

شاید هم موفقیت‌های چشمگیر دانشگاهی‌ام در این امر بی‌تأثیر نبود، من به یاری خدا تمامی دوران تحصیل را با نمرات عالی سپری کردم. دکترای خویش را از دانشگاه رم گرفتم. البته همسرم در این مسئله خیلی مرا یاری داد. در این میان مشکلات گذشته تا حدودی برطرف شده است و اطرافیان مرا به عنوان یک مسلمان پذیرفته‌اند. خانواده‌ام در آلمان برای اولین بار شاهد بودند که یک مرد مسلمان چقدر بیش از یک مرد غیرمسلمان به همسر خویش کمک می‌کند و باورهمسر خویش است و اینکه یک زن مسلمان به مراتب از یک زن غیرمسلمان از احترام و حقوق بیشتری برخوردار است.*

هدی (دورتا) ۱۹۹۲ ایتالیا

وَ إِذَا سَمِعُوا مَا أُنزِلَ إِلَى الرَّسُولِ

و هر زمان آیتی را که بر پیامبر (اسلام) نازل شده بشنوند،

تَرَىٰ أَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ

چشم‌های آنها را می‌بینی که (از شوق) اشک می‌ریزد، به خاطر حقیقتی که دریافته‌اند،

يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ

آنها می‌گویند: پروردگارا! ایمان آوردیم؛ پس ما را با گواهان بنویس.

مأئده ۸۳

* به نقل از کتاب رستاخیزی در تاریکی، تألیف سوسن صفاوردی

سورة الاحزاب

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 یٰۤاَیُّهَا النَّبِیُّ اَتَّقِ اللّٰهَ وَلَا تُطِيعِ الْکٰفِرِیْنَ وَالْمُنٰفِقِیْنَ
 اِنَّ اللّٰهَ کَانَ عَلِیْمًا حٰکِیْمًا ﴿۱﴾ وَاَتَّبِعْ مَا یُوْحٰی اِلَیْکَ مِنْ رَّبِّکَ
 اِنَّ اللّٰهَ کَانَ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِیْرًا ﴿۲﴾ وَتَوَكَّلْ عَلَی اللّٰهِ وَکَفٰی
 بِاللّٰهِ وَکِیْلًا ﴿۳﴾ مَا جَعَلَ اللّٰهُ لِرَجُلٍ مِنْ قَلْبَیْنِ فِیْ جَوْفِهِ
 وَمَا جَعَلَ اَزْوَاجَکُمْ اَلّٰی تُظْهِرُوْنَ مِنْهُنَّ اُمَّهَاتِکُمْ
 وَمَا جَعَلَ اَدْعِیَاءَکُمْ اَبْنَآءَکُمْ ذٰلِکُمْ قَوْلُکُمْ بِاَفْوَاهِکُمْ
 وَاللّٰهُ یَقُوْلُ الْحَقَّ وَهُوَ یَهْدِی السَّبِیْلَ ﴿۴﴾ اُدْعُوْهُمْ
 لِاَبَائِهِمْ هُوَ اَقْسَطُ عِنْدَ اللّٰهِ فَاِنْ لَمْ تَعْلَمُوْا اَبَآءَهُمْ
 فَاِخْوَانُکُمْ فِی الدِّیْنِ وَمَوْلِیْکُمْ وَلَیْسَ عَلَیْکُمْ جُنَاحٌ
 فِیْمَا اَخْطَاْتُمْ بِهِ وَلٰکِنْ مَا تَعَمَّدَتْ قُلُوْبُکُمْ وَکَانَ اللّٰهُ
 غَفُوْرًا رَحِیْمًا ﴿۵﴾ النَّبِیُّ اَوْلٰی بِالْمُؤْمِنِیْنَ مِنْ اَنْفُسِهِمْ
 وَاَزْوَاجُهُ اُمَّهَاتُهُمْ ط وَاَوْلُوْا الْاَرْحَامِ بَعْضُهُمْ اَوْلٰی بِبَعْضٍ
 فِی کِتٰبِ اللّٰهِ مِنَ الْمُؤْمِنِیْنَ وَالْمُهٰجِرِیْنَ اِلَّا اَنْ تَفْعَلُوْا
 اِلٰی اَوْلِیَآئِکُمْ مَّعْرُوْفًا کَانَ ذٰلِکَ فِی الْکِتٰبِ مَسْطُوْرًا ﴿۶﴾

آموزش معانی

● ● ● فعالیت اول جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

آگاه ، پیامبر ، تبعیت کن ، پیروی نکن

معنا	کلمه	ردیف
... ، پیروی کن	إِتَّبِعْ	۵
... ، با خبر	خَبِير	۶
مدافع و پشتیبان	وَكِيل	۷

معنا	کلمه	ردیف
...	نَبِيٌّ	۱
پیامبر اکرم (ص)	النَّبِيِّ	۲
تقوا پیشه کن	إِتَّقِ	۳
اطاعت نکن ، ...	لَا تُطِيعْ	۴

● ● ● فعالیت دوم معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱- يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ :

۲- اِتَّقِ اللَّهَ :

۳- وَلَا تُطِيعِ الْكٰفِرِينَ وَالْمُنٰفِقِينَ :

۴- عَلِيمًا حَكِيمًا ۱ :

۵- وَاتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ :

۶- وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ :

۱- هرگاه کلمه «حکیم» برای خدا به کار رود، می‌توان آن را به همان صورت «حکیم» معنا کرد. حکیم کسی است که همه کارهای او از روی حکمت، دانایی و درستی انجام می‌شود.

الف- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۴۱۸ تا ۴۲۲ قرآن کریم را بخوانید.
ب- آیات ۱ تا ۳ سوره احزاب را معنا کنید.

- ۱- يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللَّهَ : .....
- ۲- وَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ : .....
- ۳- إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١﴾ : .....
- ۴- وَاتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ : .....
- ۵- إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿٢﴾ : .....
- ۶- وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ : .....
- ۷- وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿٣﴾

و کافی است خدا برای ... (بودن).

ج- از صفحه ۴۲۲ قرآن کریم چند ترکیب یا عبارت ساده قرآنی انتخاب و معنا کنید.

د- در آخرین آیه صفحه ۴۲۲ قرآن کریم، خداوند ویژگی‌های مردان و زنان مسلمان را برشمرده است و آن‌گاه آنها را به آموزش و پاداشی بزرگ نوید داده است. کسب کدام یک از این صفات را برای خود مهم تر و با ارزش تر می دانید. آنها را همراه با معنا بنویسید.

ویژگی‌هایی از مؤمنان

متن :

ترجمه :

سایم قرآنی

تَحِيَّتُهُمْ يَوْمَ يَلْقَوْنَهُ سَلَامٌ ۚ وَاعَدَّ لَهُمْ أَجْرًا كَرِيمًا ﴿٤٤﴾
 يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٤٥﴾
 وَدَاعِيًا إِلَى اللَّهِ بِإِذْنِهِ وَسِرَاجًا مُنِيرًا ﴿٤٦﴾ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ
 بِأَنَّ لَهُمْ مِنَ اللَّهِ فَضْلًا كَبِيرًا ﴿٤٧﴾ وَلَا تَطْعِ الْكُفْرِينَ
 وَالْمُنْفِقِينَ وَدَعْ أَذُنَهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ ۚ وَكَفَى بِاللَّهِ
 وَكِيلًا ﴿٤٨﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَكَحْتُمُ الْمُؤْمِنَاتِ
 ثُمَّ طَلَقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ
 مِنْ عِدَّةٍ تَعْتَدُونَهَا فَمَتَّعُوهُنَّ وَسَرَّحُوهُنَّ سَرَاحًا جَمِيلًا
 ﴿٤٩﴾ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَحْلَلْنَا لَكَ أَزْوَاجَكَ الَّتِي آتَيْتَ
 أُجُورَهُنَّ وَمَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ مِمَّا آفَاءَ اللَّهُ عَلَيْكَ
 وَبَنَاتِ عَمِّكَ وَبَنَاتِ عَمَّتِكَ وَبَنَاتِ خَالِكَ وَبَنَاتِ خَالَتِكَ
 الَّتِي هَاجَرْنَ مَعَكَ وَامْرَأَةً مُؤْمِنَةً إِنْ وَهَبَتْ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ
 إِنْ أَرَادَ النَّبِيُّ أَنْ يَسْتَنْكِحَهَا خَالِصَةً لَكَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ ۚ
 قَدْ عَلِمْنَا مَا فَرَضْنَا عَلَيْهِمْ فِي أَزْوَاجِهِمْ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ
 لِكَيْلَا يَكُونَ عَلَيْكَ حَرَجٌ ۗ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٥٠﴾

آموزش معانی

● ● ● فعالیت اول . جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

دعوت کننده ، گواه ، بشارت دهنده ، چراغ

معنا	کلمه	ردیف
...	داعی	۴
...	سِراج	۵
روشنی بخش	مُبَشِّر	۶
بشارت بده	بَشِير	۷

معنا	کلمه	ردیف
فرستادیم	أَرْسَلْنَا	۱
شاهد، ...	شَاهِد	۲
...	مُبَشِّر	۳
مزده دهنده		

● ● ● فعالیت دوم . معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱- إنا أرسلناك :

۲- شاهداً و مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا :

۳- وَدَاعِيًا إِلَى اللَّهِ بِإِذْنِهِ :

۴- وَسِرَاجًا مُنِيرًا :

۵- وَبَشِيرِ الْمُؤْمِنِينَ :

۶- فَضْلًا كَبِيرًا :

۱- إِنْ + نا = إِنْنا، إنا : قطعاً ما

الف- خواندن روزانه قرآن کریم: هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۴۲۳ تا ۴۲۷ قرآن کریم را بخوانید.

ب- آیات ۴۵ تا ۴۸ سوره احزاب را که در بزرگی و عظمت پیامبر اکرم (ص) است معنا کنید.

۱- يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٤٥﴾

۲- وَدَاعِيَا إِلَى اللَّهِ بِإِذْنِهِ وَسِرَاجًا مُنِيرًا ﴿٤٦﴾

۳- وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ بِأَنَّ لَهُمْ مِنَ اللَّهِ فَضْلًا كَبِيرًا ﴿٤٧﴾

۴- وَلَا تَطْعِ الْكُفْرِينَ وَالْمُنْفِقِينَ وَدَعِ أَذْنَهُمْ

و بگذر از آزار و اذیت آنها ... ..

۵- وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ : ... ..

۶- وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلاً ﴿٤٨﴾ : و کافی است خدا برای ... (بودن).

ج- از صفحه ۴۲۳ قرآن کریم چند ترکیب یا عبارت ساده قرآنی انتخاب و معنا کنید.

د- در آیه ۴۰ سوره احزاب، خداوند به ما می آموزد که پیامبر بزرگ اسلام را با چه نام و صفتی بنامیم، این نام ها را شناسایی کنید و همراه با معنای آنها بنویسید. این دو صفت چه نکته مهمی را درباره پیامبر اعظم و دین اسلام روشن می سازد؟

پیامبر بزرگ اسلام

سایه قرآنی

متن :

ترجمه :

شهریار پرهیزگار

آقای شهریار پرهیزگار یکی از حافظان و قاریان ممتاز کشورمان است که شهرتی جهانی دارد. او کلّ قرآن کریم را به صورت ترتیل تلاوت کرده است؛ این ترتیل معمولاً از صدا و سیما به مناسبت‌های مختلف پخش می‌شود و نوارهای آن در مجموعه‌های مختلف تهیه شده است. در اینجا گزیده‌ای از شرح حال این حافظ و قاری موفق قرآن را، به قلم خود ایشان می‌خوانیم.

من در سال ۱۳۴۳ متولد شدم. از ده‌سالگی در جلسات قرآن شرکت می‌کردم یادگیری قرآن را ابتدا با روخوانی و سپس با قرائت ادامه دادم،

به پیشنهاد پدرم همزمان با شرکت در جلسات قرائت، حفظ قرآن را نیز شروع کردم. حفظ قرآن آن قدر برای من لذت بخش بود که با لطف خدا در مدت سه سال موفق به حفظ کامل قرآن کریم شدم.

تاکنون در مسابقات داخلی و جهانی بسیاری شرکت کرده و معمولاً رتبه اول و یا دوم را به دست آورده‌ام؛ همچنین یک بار در مسابقات بین‌المللی کشور عربستان مقام اول جهانی حفظ کل قرآن را در بین تعداد زیادی از حافظان قرآن به دست آوردم. معمولاً در مسابقات بین‌المللی حفظ و قرائت قرآن که هر سال در ایران برگزار می‌شود عضو هیئت داورى هستم.

یکی از توفیقاتی که خداوند به من عنایت فرموده تلاوت کل قرآن به صورت ترتیل است. این تلاوت، بیش از حدّ انتظارم مورد استفاده مردم عزیز ایران قرار گرفته است.

من در دوران تحصیل، همراه با یادگیری قرآن، درس‌هایم را نیز می‌خواندم و اشتغال به قرآن نه تنها موجب عقب افتادن در درس‌هایم نشد، بلکه غالباً از نظر درس رتبه اول یا دوم کلاس را به دست می‌آوردم. پس از پایان تحصیلات متوسطه، در آزمون سراسری دانشگاه‌ها شرکت کردم و در رشته مهندسی کامپیوتر دانشگاه شهید بهشتی تهران قبول و در همین رشته فارغ‌التحصیل شدم. امیدوارم تمام دانش‌آموزان ایران در یادگیری قرآن موفق باشند، زیرا به نظر من تنها راه سعادت دنیا و آخرت روی آوردن به قرآن است.

امیدواریم شما نیز روزی از چهره‌های موفق کشور عزیزمان ایران باشید.

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا

وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ

عنکبوت ۶۹

و کسانی که در راه ما بکوشند، قطعاً به راه‌های خود هدایتشان خواهیم کرد
و خدا همراه و یاور نیکوکاران است.

سورة سبأ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ

وَلَهُ الْحَمْدُ فِي الْآخِرَةِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ﴿١﴾

يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ

وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا وَهُوَ الرَّحِيمُ الْغَفُورُ ﴿٢﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا

لَا تَأْتِينَا السَّاعَةُ قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتَأْتِيَنَّكُمْ عِلْمُ الْغَيْبِ

لَا يَعْزُبُ عَنْهُ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ

وَلَا أَصْغَرُ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرُ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ ﴿٣﴾

لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ

لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٤﴾ وَالَّذِينَ سَعَوْا فِي آيَاتِنَا

مُعْجِزِينَ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مِنْ رِجْزِ أَلِيمٍ ﴿٥﴾

وَيَرَى الَّذِينَ أَوْتُوا الْعِلْمَ الَّذِي أَنْزَلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ

هُوَ الْحَقُّ وَيَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ﴿٦﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ نَدُلُّكُمْ عَلَىٰ رَجُلٍ يُنْبِئُكُمْ

إِذَا مَرَّكُمْ كُلٌّ مُمْرَقٍ إِنَّكُمْ لَفِي خَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿٧﴾

آموزش معانی

● ● ● فعالیت اول جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

خارج می‌شود ، می‌داند ، نازل می‌شود

معنا	کلمه	ردیف
...	يَنْزِلُ	۴
بالا می‌رود	يَعْرُجُ	۵
داخل می‌کند	يُولِجُ	۶

معنا	کلمه	ردیف
...	يَعْلَمُ	۱
فرو می‌رود	يَلِجُ	۲
...	يَخْرُجُ	۳

● ● ● فعالیت دوم معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱- يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ :

۲- وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا :

۳- وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ :

۴- وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا :

۵- يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ :

۶- وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ :

۷- وَهُوَ الرَّحِيمُ الْغَفُورُ :

الف- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۴۲۸ تا ۴۳۴ قرآن کریم را بخوانید.
ب- دو آیه اول و دوم سوره مبارکه سبأ را ترجمه کنید.

۱- الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ

۲- وَلَهُ الْحَمْدُ فِي الْآخِرَةِ .....
۳- وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ①

۴- يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ .....
۵- وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا

۶- وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ .....
۷- وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا

۸- وَهُوَ الرَّحِيمُ الْغَفُورُ ②

ج- از صفحه ۴۳۱ قرآن کریم چند ترکیب یا عبارت ساده قرآنی انتخاب و معنا کنید.

د- در صفحه ۴۳۱ قرآن کریم، خداوند خطاب به پیامبر اکرم می فرماید ما تو را برای همه مردم فرستادیم. این آیه را که بیانگر دعوت جهانی اسلام است یافته و همراه با معنای آن بنویسید.

پيام قرآنی

متن :

ترجمه :

سورة سبأ

وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ فَزِعُوا فَلَا فَوْتَ وَأُخِذُوا مِنْ مَّكَانٍ قَرِيبٍ ﴿٥١﴾
 وَقَالُوا آمَنَّا بِهِ نَ ۖ وَإِنَّا لَهُمُ التَّنَاوُشُ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ ﴿٥٢﴾
 وَقَدْ كَفَرُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ وَيَقْدِفُونَ بِالْغَيْبِ مِنْ مَّكَانٍ
 بَعِيدٍ ﴿٥٣﴾ وَحِيلَ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ مَا يَشْتَهُونَ كَمَا فُعِلَ
 بِأَشْيَاعِهِمْ مِنْ قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا فِي شَكٍّ مُرِيبٍ ﴿٥٤﴾

سورة فاطر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَاعِلِ الْمَلَائِكَةِ
 رُسُلًا أُولَىٰ أَجْنِحَةٍ مَثْنَىٰ وَثُلَاثَ وَرُبْعَ ۚ يَزِيدُ فِي الْخَلْقِ
 مَا يَشَاءُ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾ مَا يَفْتَحِ اللَّهُ
 لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكَ لَهَا وَمَا يُمْسِكُ فَلَا مُرْسِلَ
 لَهُ مِنْ بَعْدِهِ ۚ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢﴾ يَا أَيُّهَا النَّاسُ
 اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرِ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ
 مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۚ فَآنِي تُوْفِكُونَ ﴿٣﴾

آموزش معانی

● ● ● فعالیت اول جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

آفریننده ، روزی می‌دهد ، یاد کنید ، تردید

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
...	يَرْزُقُ	۴	پدید آورنده	فَاطِرٌ	۱
بگیرید	إِتَّخَذُوا	۵	...	أَذْكُرُوا	۲
شک، ...	شَكَّ	۶	خالق، ...	خَالِقٍ	۳

● ● ● فعالیت دوم معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱- آفَى اللّٰهِ شَكٌّ : ... (وجود) ... است؟! :

۲- فَاطِرِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ :

۳- يَاۡئِيۡهَا النَّاسُ :

۴- اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ :

۵- هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرِ اللّٰهِ :

۶- يَرْزُقُكُمْ :

۷- فَاتَّخَذُوهُ :

۱- همان‌طور که می‌دانید «مِن» در جمله‌های سؤالی و منفی، معمولاً به صورت «هیچ» معنا می‌شود.

الف- خواندن روزانه قرآن کریم: هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۲۳۴ تا ۴۴۰ قرآن کریم را بخوانید.
ب- این عبارات و آیات قرآنی از سورة فاطر را ترجمه کنید.

۱- الْحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ﴿١﴾:

۲- يَا أَيُّهَا النَّاسُ أذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ:

۳- هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرُ اللَّهِ:

۴- يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ:

۵- لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَآذِنُوا لَهُ لِقَائِهِ فَسَوْفَ لَا يُذَفِّرُكَ بَصَدْتِكُمْ ﴿٢﴾

..... پس چگونه (با این حال) منحرف می شوید؟!

۶- إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا ﴿٦﴾:

ج- از صفحه ۴۳۶ قرآن کریم چند ترکیب یا عبارت ساده قرآنی انتخاب و معنا کنید.

د- در صفحه ۴۳۶ قرآن کریم، خداوند می فرماید همه مردم نیازمند خدا هستند و تنها اوست که از همه چیز بی نیاز است. این آیه شریفه را یافته و همراه با معنای آن بنویسید. چه خوب است این گونه آیات را که بیانگر اعتقادات ارزشمند ماست و می تواند ما را در همه مراحل زندگی به راه راست و درست الهی راهنمایی کند، حفظ کنیم و همیشه به خاطر داشته باشیم.

خدای بی نیاز، انسان نیازمند

پام قرآنی

متن:

ترجمه:

قرآن بخوان

با تو کر خواهی سخن گوید خدا، قرآن بخوان
 «رَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِلاً» ندای رحمت است
 ای بشر! یاد خدا، آرامش دل می دهد
 دام ها کسترده شیطان در مسیر عمر تو
 چون بود «قرآن» حسان! برنامه عمر بشر
 تا شود روح تو با حق آشنا، قرآن بخوان
 می دهد «قرآن» به جان دل صفا، قرآن بخوان
 درد مندان را بود «قرآن» دوا، قرآن بخوان
 تا که ایمن باشی از این دام ها، قرآن بخوان
 تا که توفیق عمل یابی، بسا قرآن بخوان

حجیب الله چاپچیان (حسان)

وَاضْرِبْ لَهُمْ مَثَلًا أَصْحَابَ الْقَرْيَةِ إِذْ جَاءَهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿١٣﴾
 إِذْ أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ فَكَذَّبُوهُمَا فَعَزَّزْنَا بِثَالِثٍ
 فَقَالُوا إِنَّا إِلَيْكُم مُّرْسَلُونَ ﴿١٤﴾ قَالُوا مَا أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا
 وَمَا أَنْزَلَ الرَّحْمَنُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَكْذِبُونَ ﴿١٥﴾ قَالُوا رَبُّنَا
 يَعْلَمُ إِنَّا إِلَيْكُم لَمُرْسَلُونَ ﴿١٦﴾ وَمَا عَلَيْنَا الْإِلْبَاطُ الْمُبِينُ ﴿١٧﴾
 قَالُوا إِنَّا تَطَيَّرْنَا بِكُمْ لَئِن لَّمْ تَنْتَهُوا لَنَرْجُمَنَّكُمْ وَلَيَمَسَّنَّكُمْ
 مِنَّا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٨﴾ قَالُوا طَائِرُكُمْ مَعَكُمْ أَئِنْ ذُكِّرْتُمْ
 بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ ﴿١٩﴾ وَجَاءَ مِنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ
 رَجُلٌ يَسْعَى قَالَ يَاقَوْمِ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ ﴿٢٠﴾ اتَّبِعُوا
 مَنْ لَا يَسْئَلُكُمْ أَجْرًا وَهُمْ مُهْتَدُونَ ﴿٢١﴾ وَمَالِيَ لَا أَعْبُدُ الَّذِي
 فَطَرَنِي وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٢﴾ أَأَتَّخِذُ مِنْ دُونِهِ آلِهَةً
 إِنْ يُرِدِنِ الرَّحْمَنُ بَضْرًا لَاتُغْنِي عَنِّي شَفَاعَتُهُمْ شَيْئًا
 وَلَا يُنْقِذُونِ ﴿٢٣﴾ إِنِّي إِذَا لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٢٤﴾ إِنِّي آمَنْتُ
 بِرَبِّكُمْ فَاسْمِعُونِ ﴿٢٥﴾ قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ يَا لَيْتَ قَوْمِي
 يَعْلَمُونَ ﴿٢٦﴾ بِمَا غَفَرَ لِي رَبِّي وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُكْرَمِينَ ﴿٢٧﴾

آموزش معانی

فعالیت اول

جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

عبادت می‌کنم ، راه یافتگان ، شهر ، تبعیت کنید ، پدید آورد ، مرد

معنا	کلمه	ردیف
هدایت شدگان، ...	مُهْتَدُونَ	۵
...	أَعْبُدُ	۶
...	فَطَرَ	۷
بازگردانده می‌شوید	تُرْجَعُونَ	۸

معنا	کلمه	ردیف
...	مَدِينَةَ	۱
...	رَجُلٍ	۲
...، پیروی کنید	اتَّبِعُوا	۳
درخواست می‌کند	يَسْتَلُّ	۴

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱- قَالَ يَقُومُ^۱ : ۲- اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ :

۳- مَنْ لَا يَسْأَلْكُمْ أَجْرًا : ۴- وَهُمْ مُهْتَدُونَ :

۵- وَ جَاءَ أَهْلَ الْمَدِينَةِ : ۶- قُلِ اللَّهُ أَعْبُدُ :

۷- فِطَرَتَ اللَّهِ^۲ : ۸- الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا :

۹- ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ :

۲- در اینجا «اللَّهُ» را «الهی» معنا کنید.

۱- یا قوم = یا قومی : ای قوم من

الف- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۴۴۰ تا ۴۴۵ قرآن کریم را بخوانید.

ب- ترجمه این آیات از سوره مبارکه «یس» را کامل کنید.

۱- وَ جَاءَ مِنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ رَجُلٌ يَسْعَى

و ... از دورترین نقطه ... ی شتابان!

۲- قَالَ يُقَوْمِ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ :

۳- اتَّبِعُوا مَنْ لَا يَسْأَلُكُمْ أَجْرًا :

۴- وَ هُمْ مُهْتَدُونَ :

۵- وَ مَا لِي لَأَعْبُدَ الَّذِي فَطَرَنِي

و چرا من ... را که ... ؟!

۶- وَ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ :

ج- از صفحه ۴۴۴ قرآن کریم چند ترکیب یا عبارت ساده قرآنی انتخاب و معنا کنید.

د- در صفحه ۴۴۴ قرآن کریم، خداوند یادآوری می کند که ای فرزندان آدم مگر من با شما عهد نبستم که شیطان را عبادت و اطاعت نکنید و مرا عبادت کنید که راه راست و درست همین است. این دو آیه را یافته و حداقل یکی از آنها را همراه با معنا بنویسید.

راه راست

متن :

ترجمه :

سایه قرآنی

۱- در اینجا «لَأَعْبُدُ» را به صورت «عبادت نکنم» معنا کنید. ۲- فَطَرَنِي = فَطَرَ + ن + ی : پدید آورد (آفرید) مرا

سورة الصافات

فَلَمَّا أَسْلَمَا وَتَلَّهُ لِلْجَبِينِ ﴿١٠٢﴾ وَنَادَيْنَاهُ أَنْ يَا بَرَهَيْمُ
 قَدْ صَدَّقَت الرُّءْيَا إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١٠٥﴾
 إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْبَلَاءُ الْمُبِينُ ﴿١٠٦﴾ وَفَدَيْنَاهُ بِذَبْحٍ عَظِيمٍ
 وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿١٠٨﴾ سَلَّمَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ
 كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١١٠﴾ إِنَّهُ مِن عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١١﴾
 وَبَشَّرْنَاهُ بِإِسْحَاقَ نَبِيًّا مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿١١٢﴾ وَبُرَكْنَا عَلَيْهِ
 وَعَلَىٰ إِسْحَاقَ ﴿١١٣﴾ وَمِن ذُرِّيَّتِهِمَا مُحْسِنٌ وَظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ
 مُبِينٌ ﴿١١٤﴾ وَلَقَدْ مَنَّا عَلَىٰ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ﴿١١٤﴾ وَنَجَّيْنَاهُمَا
 وَقَوْمَهُمَا مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ ﴿١١٥﴾ وَنَصَرْنَاهُمْ فَكَانُوا
 هُمُ الْغَالِبِينَ ﴿١١٦﴾ وَآتَيْنَاهُمَا الْكِتَابَ الْمُسْتَبِينَ ﴿١١٧﴾
 وَهَدَيْنَاهُمَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿١١٨﴾ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِمَا
 فِي الْآخِرِينَ ﴿١١٩﴾ سَلَّمَ عَلَىٰ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ﴿١٢٠﴾ إِنَّا كَذَلِكَ
 نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١٢١﴾ إِنَّهُمَا مِن عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٢٢﴾
 وَإِنَّ إِلْيَاسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٢٣﴾ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ
 أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٢٤﴾ أَتَدْعُونَ بَعْلًا وَتَذَرُونَ أَحْسَنَ الْخَالِقِينَ
 ﴿١٢٥﴾ اللَّهُ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٢٦﴾

آموزش معانی

فعالیت اول ●●● جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

بشارت دادیم ، درود ، جزا می دهیم ، برکت دادیم

معنا	کلمه	ردیف
.... پاداش می دهیم	نَجْزَى	۴
آن دو	هُمَا، هِمَا	۵

معنا	کلمه	ردیف
سلام، ...	سَلَام	۱
...	بَشْرَنَا	۲
...	بَارَكْنَا	۳

فعالیت دوم ●●● معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

- ۱- سَلَّمَ عَلَيَّ اِبْرَاهِيمَ :
- ۲- نَجَزَى الْمُحْسِنِينَ :
- ۳- عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ* :
- ۴- وَبَشَّرْنَاهُ بِاسْحَاقَ :
- ۵- نَبِيًّا مِنَ الصَّالِحِينَ :
- ۶- وَ مِنْ ذُرِّيَّتِهِمَا :

* نکته : در این ترکیب اولاً ضمیر «نا» در آخر معنا می شود و ثانیاً کلمه «مُؤْمِنِينَ» را مفرد معنا می کنیم؛ یعنی به جای «بندگان ما مؤمنان» می گوئیم : «بندگان مؤمن ما»

الف- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۴۴۶ تا ۴۵۲ قرآن کریم را بخوانید.

ب- آیات ۱۰۹ تا ۱۱۳ سوره صافات را ترجمه کنید.

۱- سَلَّمَ عَلٰی اِبْرٰهِيْمَ ﴿١٠٩﴾

۲- كَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِيْنَ ﴿١١٠﴾

۳- اِنَّهٗ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿١١١﴾

۴- وَبَشَّرْنٰهُ بِاسْحٰقَ نَبِيًّا مِّنَ الصّٰلِحِيْنَ ﴿١١٢﴾

۵- وَبُرَكْنَا عَلَيْهِ وَ عَلٰى اِسْحٰقَ

۶- وَمِنْ ذُرِّيَّتِهٖمَا مُّحْسِنٌ وَظَالِمٌ لِّنَفْسِهٖ مُّبِيْنٌ ﴿١١٣﴾

و ... .. (برخی) ... .. و (برخی) آشکارا به خودشان ... .. بودند

ج- از صفحه ۴۵۲ قرآن کریم چند ترکیب یا عبارت ساده قرآنی انتخاب و معنا کنید.

د- آیا می‌دانید که خوب است در پایان هر گفت و گو، کلاس درس، جلساتی که با دوستان و خویشاوندان خود داریم و ... سه آیه آخر سوره صافات را بخوانیم.

در این آیات ابتدا پروردگار بزرگ را از هر گونه نقص یا تصوّر نادرستی پاک و منزّه می‌دانیم، آنگاه بر پیامبران او درود می‌فرستیم و در آخر بیان می‌کنیم که هر گونه حمد و سپاس مخصوص پروردگار جهانیان است. به این ترتیب، گفت‌وگوی خود را که معمولاً با خطا و لغزش همراه است با این سخنان حق و درست، پایان می‌بخشیم. این سه آیه را همراه با معنا بنویسید، سعی کرده آنها را حفظ کنید و در پایان هر کاری بخوانید.

پایان نیک سخن

سوره صافات

متن :

ترجمه :

هر فردی که قرآن کریم را بخواند و بتواند کلمات قرآن را برای خود ترجمه کند، معانی آیات را متوجه می‌شود، ولی بعضی از آیات را افراد متخصص در قرآن باید توضیح بیشتری بدهند تا ابعاد مختلف آن بیشتر معلوم شود. به کتاب‌هایی که آیات قرآن را ترجمه کرده و درباره آن توضیحات بیشتری مانند، دلائل نزول آن آیه یا سوره، زمان نزول و معانی و مقصود آیات با توجه به سایر آیات و سخنان پیشوایان دین آورده‌اند، کتاب تفسیر قرآن گفته می‌شود. در جهان اسلام تاکنون برای قرآن حدود پانصد تفسیر نوشته شده است که برخی از آن تفاسیر به بیست‌ و نهمین جلد می‌رسد.

یکی از تفاسیر بسیار خوب، تفسیر نمونه نام دارد که با همکاری جمعی از دانشمندان و زیر نظر آیت الله مکارم شیرازی در ۲۷ جلد تألیف شده است.

سوره بقره آیه ۲۰۸

این تفسیر برای شما حداقل به دو گونه قابل استفاده است.

- ۱- با توجه به آیه و سوره‌ای که می‌خواهید مطالعه کنید به تفسیر آن سوره در تفسیر نمونه مراجعه می‌نمایید. مثلاً برای مطالعه بیشتر درباره سوره آل عمران می‌توانید به جلد دوم و سوم تفسیر نمونه مراجعه کنید.
  - ۲- اگر موضوع خاصی در نظر دارید که می‌خواهید درباره آن از قرآن استفاده بیشتری کنید باید به فهرست موضوعی تفسیر نمونه مراجعه نمایید و از فهرست موضوعی، موضوع خاصی را که در نظر دارید پیدا کنید. روش کار با فهرست موضوعی بدین شکل است.
- شما برای پیدا کردن هر مطلب نخست به فهرست الفبایی که در آغاز کتاب «فهرست موضوعی تفسیر نمونه» است مراجعه کنید و شماره صفحه‌ای را که در مقابل آن موضوع نوشته شده در نظر بگیرید، بعد همان صفحه را در همان کتاب فهرست موضوعی پیدا کنید، در آنجا عناوین زیادی می‌بینید که درباره مطلب مورد نظر شماست و جای آن در یکی از جلد‌های ۱ تا ۲۷ تفسیر نمونه با ذکر صفحات دقیقاً روشن شده است.
- مثلاً می‌خواهید بدانید در مورد «شیطان» در قرآن مجید و در ۲۷ جلد تفسیر نمونه چه مطالبی آمده است.

کلمه شیطان را در فهرست الفبایی و در حرف «ش» پیدا می کنید، می بینید در مقابل آن صفحه ۱۳۷ نوشته شده است. بعد صفحه ۱۳۷ را باز می کنید، می بینید عناوین زیادی در حدود ۵۵ موضوع در تفسیر نمونه از قرآن کریم درباره شیطان آمده است.

مانند:

صفحه	جلد	موضوع
۴۶۵	۱۲	آیا شیطان فرشته بود؟
۴۶۲	۱۲	آیا ابلیس از «جن» است؟
۱۹۳	۱	خداوند شیطان را شیطان نیافرید.
۱۸۹	۲۶	چرا شیطان را «خناس» می گویند؟
۳۹۹	۱۱	چرا از «شیطان رجیم» به خدا پناه می بریم؟

هنگامی که به آن آدرس‌ها دقیقاً مراجعه کنید، کل مطالب مربوط به موضوع شیطان را پیدا خواهید کرد و این برای صرفه‌جویی در وقت و رسیدن به مقصود بسیار مفید و مؤثر است. خوب است شما نیز با کمک دبیر قرآن خود و با استفاده از فهرست موضوعی تفسیر نمونه و جلد‌های مختلف تفسیر نمونه، این کار را عملاً انجام دهید.

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

یوسف ۲

ما قرآن را به زبان عربی نازل کردیم تا در آن اندیشه کنید.

سورة ص

وَهَلْ أَتَتْكَ نَبُوءُ الْخَصْمِ إِذْ تَسَوَّرُوا الْمِحْرَابَ ﴿٢١﴾
 إِذْ دَخَلُوا عَلَى دَاوُدَ فَفَزِعَ مِنْهُمْ قَالُوا لَا تَخَفْ
 خَصْمَانِ بَغِي بَعْضُنَا عَلَى بَعْضٍ فَاحْكُم بَيْنَنَا بِالْحَقِّ
 وَلَا تَشْطِطْ وَاهِدِنَا إِلَى سَوَاءِ الصِّرَاطِ ﴿٢٢﴾ إِنَّ هَذَا أَخِي
 لَهُ تِسْعٌ وَتِسْعُونَ نَعْجَةً وَلِيَ نَعْجَةٌ وَاحِدَةٌ
 فَقَالَ أَكْفَلْنِيهَا وَعَزَّنِي فِي الْخِطَابِ ﴿٢٣﴾ قَالَ لَقَدْ
 ظَلَمَكَ بِسُؤَالِ نَعَجَتِكَ إِلَى نِعَاجِهِ وَإِنَّ كَثِيرًا
 مِّنَ الْخُلَطَاءِ لَيَبْغِي بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا
 وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَقَلِيلٌ مَا هُمْ وَظَنَّ دَاوُدُ أَنَّمَا
 فَتْنُهُ فَاستَغْفَرَ رَبَّهُ وَخَرَّ رَاكِعًا وَأَنَابَ ﴿٢٤﴾
 فَغَفَرْنَا لَهُ ذَلِكَ وَإِنَّ لَهُ عِندَنَا لَزُلْفَىٰ وَحُسْنَ
 مَآبٍ ﴿٢٥﴾ يُدَاوِدُ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ
 فَاحْكُم بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعِ الْهَوَىٰ
 فَيُضِلَّكَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ إِنَّ الَّذِينَ يَضِلُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ
 لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا نَسُوا يَوْمَ الْحِسَابِ ﴿٢٦﴾

آموزش معانی

● ● ● فعالیت اول جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

تبعیت نکن ، راه ، هوی و هوس ، جانشین

معنا	کلمه	ردیف
...	هَوَى	۴
گمراه می کند	يُضِلُّ	۵
...، جمع: سُبُل	سَبِيل	۶

معنا	کلمه	ردیف
خلیفه ، ...	خَلِيفَةٌ	۱
حکم کن، قضاوت کن	أَحْكُمُ	۲
...، پیروی نکن	لَا تَتَّبِعْ	۳

● ● ● فعالیت دوم معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

- ۱- يِدَاوُدُ :
- ۲- اِنَّا جَعَلْنَاكَ :
- ۳- خَلِيفَةٌ فِي الْاَرْضِ :
- ۴- فَاحْكُم بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ :
- ۵- وَلَا تَتَّبِعِ الْهَوَى :
- ۶- فَيُضِلَّكَ :
- ۷- عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ :

الف- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۴۵۳ تا ۴۵۸ قرآن کریم را بخوانید.
ب- ترجمه آیه ۲۶ سوره «ص» را کامل کنید.

۱- يُدَاوِدُ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ : .....

۲- فَاحْكُم بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ : .....

۳- وَلَا تَتَّبِعِ الْهَوَىٰ : .....

۴- فَيُضِلَّكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ : .....

۵- إِنَّ الَّذِينَ يَضِلُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ : ..... گمراه شدند .....

۶- لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ : ... ..

۷- بِمَا نَسُوا يَوْمَ الْحِسَابِ ﴿٢٦﴾

زیرا فراموش کردند ... .. را

ج- از صفحه ۴۵۵ قرآن کریم چند ترکیب یا عبارت ساده قرآنی انتخاب و معنا کنید.

د- در صفحه ۴۵۵ قرآن کریم، خداوند قرآن را کتابی معرفی می کند که دارای خیر و برکت بی پایان است و از ما می خواهد که در آیات آن تدبّر کنیم. این آیه را یافته و آن را همراه با معنا بنویسید. با یاد این آیه سعی کنید که همیشه قرآن را با اندیشه و تدبّر در معنای آیات بخوانید.

تدبّر در آیات قرآن

متن :

ترجمه :

پيام قرآنی

سورة الزمر

قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ﴿١١﴾
 وَأُمِرْتُ لِأَنْ أَكُونَ أَوَّلَ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٢﴾ قُلْ إِنِّي أَخَافُ
 إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٣﴾ قُلِ اللَّهُ أَعْبُدُ
 مُخْلِصًا لَهُ دِينِي ﴿١٤﴾ فَاعْبُدُوا مَا شِئْتُمْ مِنْ دُونِهِ ط
 قُلْ إِنَّ الْخُسْرَيْنَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَأَهْلِيهِمْ
 يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَلَا ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ ﴿١٥﴾
 لَهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ ظُلَلٌ مِنَ النَّارِ وَ مِنْ تَحْتِهِمْ ظُلَلٌ ج
 ذَلِكَ يُخَوِّفُ اللَّهَ بِهِ عِبَادَهُ ع يَعْبَادِ فَاتَّقُونَ ﴿١٦﴾
 وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ أَنْ يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ
 لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فَبَشِّرْ عِبَادِ ﴿١٧﴾ الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ
 فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ ع أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَئِكَ
 هُمْ أُولُوا الْأَلْبَابِ ﴿١٨﴾ أَفَمَنْ حَقَّ عَلَيْهِ كَلِمَةُ الْعَذَابِ
 أَفَأَنْتَ تُنقِذُ مَنْ فِي النَّارِ ﴿١٩﴾ لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا
 رَبَّهُمْ لَهُمْ غُرَفٌ مِنْ فَوْقِهَا غُرَفٌ مَبْنِيَةٌ تَجْرَى
 مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَعَدَّ اللَّهُ لَا يُخْلِفُ اللَّهُ الْمِيعَادَ ﴿٢٠﴾

آموزش معانی

● ● ● فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

سخن ، عبادت می کنند ، هدایت کرد ، اجتناب کردند از ، تبعیت می کنند

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
... گفتار	قَوْل	۵	... دوری کردند از	إِجْتَنَبُوا	۱
... پیروی می کنند	يَتَّبِعُونَ	۶	...	يَعْبُدُونَ	۲
...	هَدَى	۷	بازگشتند	أَنَابُوا	۳
خردمندان	أَوْلِيَ الْأَلْبَابِ	۸	گوش می دهند به	يَسْتَمِعُونَ	۴

● ● ● فعالیت دوم: معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱- اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ : ۲- أَنْ يَعْبُدُوهَا^۱ :

۳- وَ أَنَابُوا إِلَى اللَّهِ : ۴- لَهُمُ الْبُشْرَى :

۵- فَبَشِّرْ عِبَادِ^۲ : ۶- يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ :

۷- فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ : ۸- هَدَاهُمُ اللَّهُ^۳ :

۲- عباد = عبادی : بندگان من

۱- أَنْ يَعْبُدُوهَا = أَنْ + يَعْبُدُونَ + ها : که عبادت کنند آن را

۳- هَدَاهُمُ اللَّهُ = هَدَى + هُمْ

الف- خواندن روزانه قرآن کریم: هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۴۵۸ تا ۴۶۷ قرآن کریم را بخوانید.
ب- آیات ۱۷ و ۱۸ سوره زمر را معنا کنید.

۱- وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ أَنْ يَعْبُدُوهَا

۲- وَ أَنَابُوا إِلَى اللَّهِ: .....

۳- لَهُمُ الْبُشْرَى: .....

۴- فَبَشِّرْ عِبَادِ ﴿١٧﴾: .....

۵- الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ

۶- أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ: .....

۷- وَأُولَئِكَ هُمُ أُولُوا الْأَلْبَابِ ﴿١٨﴾: و ... همان ...

ج- از صفحه ۴۶۲ قرآن کریم چند ترکیب یا عبارت ساده قرآنی را انتخاب و معنا کنید.

د- در صفحه ۴۶۲ قرآن کریم آمده است؛ آیا خداوند برای دفاع و حمایت از بنده اش کافی نیست؟! این کلام قدرت آفرین و امیدبخش را یافته، همراه با معنای آن بنویسید و همیشه آن را به خاطر داشته باشید!

فقط خدا!

متن:

ترجمه:

سوم قرآنی

آیا شما تاکنون فضانوردان و کوهنوردان را با لباس مخصوصشان دیده‌اید؟ به نظر شما چرا آنان، این لباس مخصوص را، که در پشت آن کیسه‌ای از اکسیژن است، می‌پوشند؟ و اگر آن کیسهٔ اکسیژن همراه آنان نباشد، چه اتفاقی می‌افتد؟ شاید در هواپیما زمانی که مهماندار توضیح می‌دهد که اگر در داخل

هواپیما اختلالی در تنفس شما پیش آمد، ماسک در اختیار شما قرار می‌گیرد، توجه شما جلب شده باشد. از زمانی که انسان سفرهای آسمانی همچون سفر به کرهٔ ماه را آغاز کرد، متوجه شد که هر چه از زمین دورتر شود و به طرف بالا برود اکسیژن کمتر می‌شود و نفس کشیدن مشکل می‌گردد تا جایی که اگر در ارتفاعات بالاتر، کیسهٔ اکسیژن همراه او نباشد دچار خفگی خواهد شد. از پرواز انسان به سوی آسمان بیش از یکصد سال هم نمی‌گذرد و آگاهی نداشتن از این پدیدهٔ مهم باعث قربانی شدن افراد زیادی در ابتدای پیدایش بالن‌ها و هواپیماها گردید. از این رو در هواپیماهای پیشرفتهٔ امروزی دستگاه‌های تنظیم فشار هوا و اکسیژن قرار داده شده است. شاید برای شما جالب باشد که بدانید موضوع کمبود اکسیژن در ارتفاعات و تنگی نفس را قرآن کریم ۱۴۰۰ سال پیش خبر داده است: ^۱

فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ

هرکس را خداوند اراده کند که هدایتش کند، سینه‌اش را در جهت فهم حقایق اسلام آماده ساخته و گسترش می‌دهد.

وَمَنْ يَرِدْ أَنْ يَضِلَّهُ يُجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا

و هرکس را خداوند اراده کند که به حال خود واگذارد تا گمراه و سرگشته شود، سینه‌اش را تنگ

و فشرده و مضطرب می‌سازد.

كَأَنَّمَا يَصَّعَّدُ فِي السَّمَاءِ

گویی در حال پرواز و صعود به آسمان است.

سورة غافِر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمْدٌ ۱ تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ۲

غَافِرِ الذَّنْبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ شَدِيدِ الْعِقَابِ ذِي الطُّوْلِ ۳

لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ إِلَيْهِ الْمَصِيرُ ۴ مَا يُجَادِلُ فِي آيَاتِ اللَّهِ

إِلَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَا يَغْرُرُكَ تَقَلُّبُهُمْ فِي الْبِلَادِ ۵

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَالْأَحْزَابُ مِنْ بَعْدِهِمْ وَهَمَّتْ

كُلُّ أُمَّةٍ بِرَسُولِهِمْ لِيَأْخُذُوهُ وَجَادَلُوا بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوا

بِهِ الْحَقَّ فَأَخَذْتَهُمْ فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ ۶ وَكَذَلِكَ

حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ أَصْحَابُ النَّارِ ۷

الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ

وَيُؤْمِنُونَ بِهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا وَسِعْتَ

كُلَّ شَيْءٍ رَحْمَةً وَعِلْمًا فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا

سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ۸ رَبَّنَا وَادْخُلْهُمْ

جَنَّاتِ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدْتَهُمْ وَمَنْ صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ

وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۹

وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۸

آموزش مفاهیم

● ● ● فعالیت اول جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

آمرزنده ، قبول کننده ، قبول می کند ، بازگشت ، فروفرستادن ، کیفر

معنا	کلمه	ردیف
... مجازات	عِقَاب	۵
صاحب، دارای	ذو، ذا، ذی	۶
نعمت فراوان	طَوَّل	۷
... می پذیرد	يَقْبَلُ	۸

معنا	کلمه	ردیف
نازل کردن، ...	تَنْزِيل	۱
...	غَافِر	۲
پذیرنده، ...	قَابِل	۳
توبه، ...	تَوْب، تَوْبَة	۴

● ● ● فعالیت دوم معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱- تَنْزِيلُ الْكِتَابِ :

۲- مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ :

۳- غَافِرِ الذَّنْبِ :

۴- وَقَابِلِ التَّوْبِ :

۵- شَدِيدِ الْعِقَابِ :

۶- ذِي الطَّوْلِ :

۷- إِلَيْهِ الْمَصِيرُ :

۸- يَقْبَلُ التَّوْبَةَ :

الف- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۴۶۷ تا ۴۷۱ قرآن کریم را بخوانید.
ب- آیات ۱ تا ۳ سوره غافر را ترجمه کنید.

۱- حمّ

۲- تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ

۳- غَافِرِ الذَّنْبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ

۴- شَدِيدِ الْعِقَابِ ذِي الطَّوْلِ

... (کننده)، ...

۵- لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ :

۶- إِلَيْهِ الْمَصِيرُ

ج- از صفحه ۴۶۸ قرآن کریم چند ترکیب یا عبارت ساده قرآنی انتخاب و معنا کنید.

د- در صفحه ۴۶۸ قرآن کریم آمده است که فقط خدا را بخوانیم، در حالی که دین خود را برای او خالص می‌کنیم؛ یعنی سعی می‌کنیم همه کارهای خود را برای خدا و رضایت او انجام دهیم. این عبارت را یافته و همراه با معنا بنویسید.

فقط برای خدا

متن :

ترجمه :

سوره انعام

إِنَّ السَّاعَةَ لَأْتِيَةٌ لَّارِيبَ فِيهَا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ
 لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٥٩﴾ وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ
 إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ
 دَاخِرِينَ ﴿٦٠﴾ اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الَّيْلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ
 وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ
 وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٦١﴾ ذَلِكَمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ
 خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ لَّا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَانِّي تُؤْفَكُونَ ﴿٦٢﴾
 كَذَلِكَ يُؤْفِكُ الَّذِينَ كَانُوا بِآيَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ ﴿٦٣﴾
 اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ قَرَارًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً
 وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُورَكُمْ وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ
 ذَلِكَمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَتَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٤﴾
 هُوَ الْحَيُّ لَّا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ
 الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٥﴾ قُلْ إِنِّي نُهِيتُ أَنْ
 أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَمَّا جَاءَنِي الْبَيِّنَاتُ
 مِنْ رَبِّي وَأُمِرْتُ أَنْ أُسَلِّمَ لِلرَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٦﴾

آموزش معانی

● ● ● فعالیت اول جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

شکل داد ، غذاهای پاک ، صورت‌ها ، بنا

معنا	کلمه	ردیف
...	صَوَّرَ	۵
.... جمع صَوَّرَة	صُورَ	۶
...	طَيِّبَات	۷
برقرار و پرخیر است	تَبَارَكَ	۸

معنا	کلمه	ردیف
بخوانید	أَدْعُوا	۱
(تا) پاسخ دهم	أَسْتَجِبُ	۲
جایگاه امن	قَرَار	۳
.... سرپناه	بِنَاء	۴

● ● ● فعالیت دوم معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱- أَدْعُونِي :

۲- أَسْتَجِبُ لَكُمْ :

۳- وَصَوَّرَكُمْ :

۴- فَأَحْسَنَ صُورَكُمْ :

۵- وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ :

۶- فَتَبَارَكَ اللَّهُ :

الف - خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۴۷۲ تا ۴۷۶ قرآن کریم را بخوانید.
ب - این عبارات قرآنی از سوره غافر را ترجمه کنید.

۱- وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ ... ﴿٦٠﴾

۲- اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ قَرَارًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً

۳- وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُوَرَكُمْ وَرَزَقَكُم مِّنَ الطَّيِّبَاتِ

و

۴- ذَلِكَمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ

این ... است؛ ...

۵- فَتَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٤﴾

ج - از صفحه ۴۷۴ قرآن کریم چند ترکیب یا عبارت ساده قرآنی انتخاب و معنا کنید.

د - در آیات صفحه ۴۷۴ قرآن کریم، خدای مهربان، همه بندگان خود را دعوت می کند تا دست نیاز به سوی آن خالق بی نیاز بلند کرده تا خواست آنها را اجابت کند. این عبارت کوتاه، زیبا و امیدبخش را همراه با معنا بنویسید، همیشه آن را زمزمه کرده و به مفهوم آن توجه داشته باشید.

بار عام الهی

متن :

ترجمه :

پیام قرآنی

آزمایش

۱- سرانگشت خود را کمی جوهری کنید و سپس روی کاغذ فشار دهید. از چند نفر از دوستان خود نیز بخواهید تا این کار را انجام دهند.

۲- با استفاده از ذره‌بین، اثر انگشت‌های یکدیگر را با هم مقایسه کنید.

۳- آیا تفاوتی بین اثر انگشت‌ها مشاهده می‌کنید؟

***

بر روی کره زمین بیش از شش میلیارد نفر انسان زندگی می‌کنند ولی خطوط سرانگشتان هیچ کدام از آنها شبیه به هم نیست، حتی دوقلوها!

شاید برای شما جالب باشد که بداند چهارده قرن پیش، قرآن از این راز دقیق آفرینش خبر داده است. روزی شخصی از پیامبر اکرم (ص) پرسید: خداوند چگونه ما را در روز قیامت زنده خواهد کرد؟ خداوند در پاسخ آن شخص، سوره قیامت را بر پیامبر نازل کرد. در یکی از آیات این سوره چنین می‌خوانیم:

أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ نَجْمَعَ عِظَامَهُ

آیا انسان می‌پندارد که ما هرگز استخوان‌های او را جمع نخواهیم کرد؟!

بَلَىٰ قَادِرِينَ عَلَىٰ أَنْ نُسَوِّيَ بَنَانَهُ

ما حتی قادریم که سرانگشتان او را هم درست کنیم.

قیامت ۳ و ۴

یعنی روز قیامت که خداوند مردگان را زنده می‌کند، نه تنها آفرینش مجدد انسان‌ها برایش آسان است؛ بلکه ویژگی‌های مخصوص هر شخص را نیز بازسازی می‌کند. قرآن از میان همه این ویژگی‌ها، به خطوط سرانگشتان اشاره کرده است که پیچیدگی و ظرافت آنها بسیار زیاد است. بدین گونه، قرآن از موضوعی خبر داده که برای مردم آن زمان کاملاً نامشخص بوده است، حدود ۱۵۰ سال است که دانشمندان به این راز پی برده‌اند و پلیس به این وسیله، تبهکارانی را که اثر انگشتشان در محل وقوع جرم باقی مانده است پیدا می‌کند؛ زیرا این روش یکی از مطمئن‌ترین راه‌ها برای شناسایی مجرمان است.

قرأت و نیایش

بخشی از مناجات امیر المؤمنین امام علی علیه السلام در مسجد کوفه

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْآمَانَ
يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ
إِلَّا مَنْ آتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ

خدایا! از تو امان می‌خواهم
روزی که هیچ مال و اولادی سود نمی‌دهد،
مگر کسی که قلبی سالم [از آلودگی‌ها] به پیشگاه خداوند بیاورد.
سوره شعرا، آیات ۸۸ و ۸۹

وَأَسْأَلُكَ الْآمَانَ
يَوْمَ يَعْصُ الظَّالِمُ عَلَى يَدَيْهِ
يَقُولُ يَا لَيْتَنِي اتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا

و از تو امان می‌خواهم
روزی که ستمکار [از شدت حسرت] دست‌های خود را به
دندان می‌گزد،
[و] می‌گوید: ای کاش! همراه این پیامبر، راهی [به سوی حق]
انتخاب می‌کردم!

سورة فرقان، آية ۲۷

وَأَسْأَلُكَ الْآمَانَ
يَوْمَ يُعْرَفُ الْمُجْرِمُونَ بِسِيْمَاهُمْ
فَيُؤْخَذُ بِالنَّوَاصِي وَالْأَقْدَامِ

و از تو امان می‌خواهم
روزی که گناهکاران را از چهره‌هایشان می‌شناسند،
پس آنان با سرها و پاها گرفتار می‌شوند.
سورة الرحمن، آية ۴۱

وَ أَسَأَلْتُ الأَمَانَ
يَوْمَ لاَ يَجْزِي وَ الْإِدُّ عَن وَ لِدِهِ

و از تو امان می‌خواهم
روزی که هیچ پدری چیزی [از عذاب را] از
فرزندش دفع نمی‌کند
وَ لا مَوْلُوهُ هُوَ جازٍ عَن وَ الْإِدِهِ شَيْئاً، و نه هیچ فرزندی برطرف‌کننده چیزی از [عذاب] پدر خویش
است،
به یقین وعده خداوند حق است.

إِنَّ وَ عَدَّ اللهُ حَقُّ

سورة لقمان، آیه ۳۳

وَ أَسَأَلْتُ الأَمَانَ
يَوْمَ لاَ يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ مَعذِرَتُهُمْ
وَ لَهُمُ اللَّعْنَةُ
وَ لَهُمُ سُوءُ الدَّارِ

و از تو امان می‌خواهم
روزی که عذرخواهی ستمکاران هیچ سودی به حالشان ندارد
و برای آنان لعنت
و سرای بدی [چون دوزخ] است.

سورة غافر، آیه ۵۲

وَ أَسَأَلْتُ الأَمَانَ
يَوْمَ لا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِنَفْسٍ شَيْئاً
وَ الأَمْرُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ

و از تو امان می‌خواهم
روزی که کسی از کسی چیزی [از عذاب] را دفع نمی‌کند،
در آن روز، حکومت و فرمانروایی ویژه خداوند است.

سورة انفطار، آیه ۱۹

فهرست کلمات

سال، نهم و، ششم

آ

قرار ده	۷/۵	إِجْعَلْ	آباء	۷/۲*	پدران، جمع آب
کسی، یکتا، یگانه	۷/۸	أَحَدٌ	أَتٍ	۷/۸	بیخس، بده
بهتر، بهترین	۷/۸	أَحْسَنُ	أَتُوا	۷/۱۲	بپردازید
نیکوساخت	۸/۵	أَحْسَنُ	أَتَيْنَا	۷/۱۰	بخشیدیم به، دادیم به
نیکی کن	۸/۵	أَحْسِنُ	أَمْنَا	۸/۶	ایمان آوردیم
حکم کن، قضاوت کن	۸/۱۱	أُحْكَمْ	أَمَنُوا	۷/۱۱	ایمان آوردند
برادر	۷/۲	أَخٌ، أَخُو،			
برخوانید	۸/۱۲	أَخِي			
وقتی که، هنگامی که	۷/۸	أُدْعُوا			
یاد کنید	۸/۹	إِذْ			
اجازه	۷/۴	أُذْكُرُوا			
برو	۷/۹	إِذْنٌ			
رحم و مهربانی کن	۷/۱۲	إِذْهَبْ			
فرستاد	۸/۲	إِرْحَمْ			
فرستادیم	۸/۸	أَرْسَلْ			
رکوع کنید	۷/۱۲	أَرْسَلْنَا			
(تا) پاسخ دهم	۸/۱۲	أَرْكَعُوا			
سجده کنید	۷/۱۲	أَسْتَجِبْ			
شکر می کنم	۸/۴	أُسْجِدُوا			
صبور و شکیبا باش	۷/۱۰	أَشْكُرْ			
اطاعت کنید، پیروی کنید	۸/۳	إِصْبِرْ			
عبادت می کنم	۸/۱۰	أَطِيعُوا			
عبادت کن	۷/۳	أَعْبُدْ			
عبادت کنید	۷/۲	أَعْبُدُوا			
عمل می کنم	۸/۴	أَعْمَلْ			

الف

آیا	۸/۳	أَيَّ			
امامان، پیشوایان، جمع امام	۸/۵	أَيِّمَةٌ			
		أَبٌ، أَوْ،			
		أَبَا، أَبِي			
		أَبَوَابٌ			
		إِتَّبِعْ			
		إِتَّبِعُوا			
		إِتَّخَذْ،			
		إِتَّخَذَتْ			
		إِتَّخَذُوا			
		إِتَّخِذُوا			
		إِتَّقِ			
		إِتَّقُوا			
تقوا داشته باشید					
اجتناب کردند از،					
دوری کردند از					

* این کلمه اولین بار در کتاب سال هفتم، درس دوم آمده است.

وحی کرد	۷/۶	أَوْحَى	درختان انگور، جمع عَنَب	۷/۶	أَعْنَاب
آنها	۷/۱۱	أُولَئِكَ	بیامرز	۷/۱۲	إِغْفِرْ
خردمندان	۸/۱۱	أُولُو الْأَلْبَابِ	انجام دهید	۷/۱۲	إِفْعَلُوا
سرپرستان، دوستان، جمع وَلِئ	۸/۶	أَوْلِيَاءَ	رستگار شد	۸/۱	أَفْلَحَ
خانواده	۷/۹	أَهْلَ	به پا دارید	۷/۱۲	أَقِيمُوا

ب

به، با	۷/۱	بِ	به، به سوی	۷/۲	إِلَى
برکت دادیم	۸/۱۰	بَارَكْنَا	که، چیزی که، کسی که	۸/۴	الَّتِي
باطل، بوج و بیهوده	۷/۷	بَاطِلٌ	رنگ ها، جمع لَوْن	۷/۶	الْوَانِ
دریا	۸/۴	بَحْرٌ	معبود، خدا	۷/۲	إِلَهَ
خشکی، صحرا	۸/۴	بَرٌّ	دردناک	۷/۵	أَلِيمٌ
		بُشْرٌ،	یا، آبا	۷/۲	أُمٌ
بشارت دهنده، بشارت	۸/۲	بُشْرَى	کار، فرمان	۷/۳	أَمْرٌ
بشارت ده	۸/۸	بَشِيرٌ	کار، جمع امور	۷/۹	أَمْرٌ
بشارت دادیم	۸/۱۰	بَشَّرْنَا	راستگو و درستکار،	۸/۳	أَمِينٌ
بینا	۷/۹	بَصِيرٌ	مورداعتماد		
بنا، سرپناه	۸/۱۲	بِنَاءٌ	که، اینکه	۸/۴	أَنَّ
خانه ها، جمع بیت	۷/۶	بُيُوتٌ	اگر، نه، نیست	۸/۳	إِنَّ

ت - ث

برقرار و برخیر است	۸/۱۲	تَبَارَكَ	که، اینکه، قطعاً	۷/۷	أَنَّ
تقوا پیشه می کنید،	۸/۳	تَتَّقُونَ	من	۷/۹	أَنَا
تقوا دارید			بازگشتند	۸/۱۱	أَنَابُوا
بازگردانده می شوید	۸/۱۰	تُرْجَعُونَ	رویا ندیم	۸/۳	أَنْتِنَا
برتر است	۸/۴	تَعَالَى	تو	۷/۲	أَنْتَ
اندیشه می کنید	۷/۲	تَعْقِلُونَ	شما	۷/۴	أَنْتُمْ
عمل می کنید،	۷/۳	تَعْمَلُونَ	نازل کرد، فرو فرستاد	۷/۸	أَنْزَلَ
انجام می دهید			فرو فرستادیم، نازل کردیم	۷/۳	أَنْزَلْنَا
			بخشیدی، نعمت دادی	۸/۴	أَنْعَمْتَ
			فقط	۷/۲	إِنَّمَا

د - ذ

دعوت کننده	۸/۸	داعی
دعا، درخواست	۷/۵	دُعَاء
فرزند، نسل	۷/۵	ذُرِّيَّة
این، آن	۷/۳	ذَلِكَ
صاحب، دارای	۸/۱۲	ذُو، ذَا، ذِي
رفت	۷/۱۱	ذَهَبَ

ر

مهربانان	۷/۱۲	رَاحِمِينَ
روزی دهنده	۷/۱۱	رَازِقٍ
مرد	۸/۱۰	رَجُلٍ
بادها، جمع ریح	۸/۲	رِيَّاحٍ

ز

زراعت، کشاورزی	۷/۶	زَّرَعَ
زکات	۸/۱	زَكَاةٍ
نوع، گونه	۸/۳	زَوْجٍ
زینت، زیبایی	۷/۸	زِينَةَ

س

آرامش، استراحت	۸/۲	سُبَاتٍ
تسبیح گوی	۷/۱۰	سَبَّحَ
پاک و بی عیب است	۷/۱۱	سُبْحَانَ
راه، جمع : سَبِيلٌ	۸/۱۱	سَبِيلٍ
سجده کردند	۷/۸	سَجَدُوا
چراغ	۷/۸	سِرَاجٍ
شنوا	۷/۵	سَمِيعٍ

تقوا، پرهیزکاری

این، آن	۸/۷	تِلْكَ
نازل کردن، فروفرستادن	۸/۱۲	تَنْزِيلٍ
توکل کن	۷/۳	تَوَكَّلْ
میوه ها، جمع ثمره	۷/۶	تَمَرَاتٍ

ج

آمد، آمد برای	۷/۲	جَاءَ
تلاش و جهاد کرد	۸/۶	جَاهَدَ
نادان، بی خرید	۷/۴	جَاهِلٍ
کوه ها، جمع جَبَلٍ	۷/۶	جِبَالٍ
قرار داد	۸/۲	جَعَلَ
قرار دادیم	۷/۸	جَعَلْنَا

ح

گمان کرد	۸/۶	حَسِبَ
نیکو، خوب	۷/۱۱	حَسَنٍ
حکمت آموز، حکیم	۸/۷	حَكِيمٍ
حیات، زندگی	۸/۷	حَيَاةٍ

خ

فروتن، متواضع	۸/۱	خَائِعٍ
آگاه، باخبر	۸/۸	خَبِيرٍ
خلق کرد، آفرید	۷/۱	خَلَقَ
خلق کردیم، آفریدیم	۷/۱۲	خَلَقْنَا
خلیفه، جانشین	۸/۱۱	خَلِيفَةً

تاریکی‌ها	۷/۱	ظُلُمَات
گمان کرد	۷/۱۱	ظَنَّ

ع

جهانیان، مردم	۸/۲	عَالَمِينَ
بندگان، جمع عبد	۷/۵	عِبَاد
دشمن	۷/۷	عَدُوٌّ
عزتمند، شکست‌ناپذیر	۷/۴	عَزِيز
کیفر، مجازات	۸/۱۲	عِقَاب
دانست	۸/۱	عَلِمَ
بر	۷/۲	عَلَى
دانا	۸/۱	عَلِيم
عمل کردند، انجام دادند	۷/۸	عَمِلُوا
از	۷/۳	عَن
چشمه‌ها، جمع عین	۷/۵	عُيُون

غ

آمرزنده	۸/۱۲	غَاْفِرٍ
افراد غافل،	۸/۷	غَاْفِلُونَ
افراد بی‌توجه	۷/۳	غَافِرُونَ
بسیار آمرزنده	۷/۳	غَافِرُونَ
غم، اندوه و ناراحتی	۷/۱۱	غَمٌّ
بی‌نیاز	۸/۶	غَنِيٌّ

ف

پس، و	۷/۲	فَ
پدیدآورنده، خلق‌کننده	۸/۹	فَاطِرٌ
انجام‌دهنده	۸/۱	فَاعِلٌ
وسیله‌تشنخیص‌حق‌ازباطل، یکی از نام‌های قرآن	۸/۲	فُرْقَانٌ

ش

شاهد، گواه	۸/۸	شَاهِدٌ
		شَجَرٌ،
درخت	۷/۶	شَجَرَةٌ
سخت	۷/۴	شَدِيدٌ
شریک، همتا	۸/۲	شَرِيكٌ
درمان	۷/۶	شِفَاءٌ
شک، تردید	۸/۹	شَكٌّ
خورشید	۷/۱	شَمْسٌ
چیز	۷/۲	شَيْءٌ

ص - ض

خوب، شایسته، کارخوب	۷/۹	صَالِحٌ
سینه، جمع: صدور	۷/۹	صُدْرٌ
راه	۷/۴	صِرَاطٌ
		صَغِيرَةٌ،
کوچک	۷/۸	صَغِيرٌ
صورت‌ها، جمع صورت	۸/۱۲	صُورٌ
شکل داد	۸/۱۲	صَوْرٌ
گمراهی	۷/۱۰	ضَلَالٌ

ط

نعمت فراوان	۸/۱۲	طَوَلٌ
پاک، پاک‌کننده	۸/۲	طَهْوَرٌ
غذاهای پاک	۸/۱۲	طَيِّبَاتٌ
برنده، پرندگان	۸/۱	طَيْرٌ

ظ

ظاهری	۸/۷	ظَاهِرًا

تکذیب کردند، انکار کردند	۷/۱۱	كَذَّبُوا بِـ	فساد، تباهی	۸/۵	فَسَادٌ
این چنین	۷/۱۱	كَذَلِكَ	لطف و رحمت	۷/۳	فَضْلٌ
ارزشمند، گران قدر	۷/۱۲	كَرِيمٌ	پدید آورد	۸/۱۰	فَطَّرَ
کافر شدند	۷/۱۱	كَفَرُوا	در	۷/۱	فِي
شما، تان	۷/۱	كُمُ			
چقدر، چه بسیار	۸/۳	كَمْ			
همان طور که	۸/۵	كَمَا			
بودی، هستی	۷/۹	كُنْتَ			
بودم، هستم	۷/۱۱	كُنْتُ			
بودید، هستید	۷/۱۰	كُنْتُمْ			
بودیم، هستیم	۷/۱۰	كُنَّا			
غار	۷/۸	كَهْفٌ			

ق

پذیرنده، قبول کننده	۸/۱۲	قَابِلٌ			
گفت	۷/۲	قَالَ			
گفتند	۷/۴	قَالُوا			
قبل از، پیش از	۷/۱۰	قَبْلَ			
قطعاً	۷/۱۰	قَدْ			
اندازه گیری کرد	۸/۲	قَدَّرَ			
توانا	۷/۲	قَدِيرٌ			
جایگاه امن	۸/۱۲	قَرَارٌ			
بگو	۷/۲	قُلْ			
گفتم	۷/۸	قُلْنَا			
ماه	۷/۱	قَمْرٌ			
سخن، گفتار	۸/۱۱	قَوْلٌ			

ل

برای	۷/۱	لِـ			
قطعاً	۷/۲	لِـ			
تبعیت نکن، پیروی نکن	۸/۱۱	لَا تُتَّبِعْ			
اطاعت نکن، پیروی نکن	۸/۸	لَا تُطِيعْ			
تخلف نمی کند،	۸/۷	لَا يُخْلِفُ			

خلاف نمی کند

لباس، پوشش	۸/۲	لِبَاسٌ			
نزد	۷/۸	لَدُنْ			
زبان، جمع: اَللِّسَانَةُ	۷/۹	لِسَانٌ			
بیهوده، کار بیهوده	۸/۱	لَعْوٌ			
ملاقات، دیدار	۷/۹	لِقَاءٌ			
قطعاً	۷/۱۰	لَقَدْ			
لیکن، ولی	۷/۱	لٰكِنَّ			
اگر، ای کاش	۸/۶	لَوْ			
شب	۷/۱	لَيْلٌ			

ك

تو، ت	۷/۳	كَـ			
مانند	۸/۶	كَـ			
بود، است	۷/۷	كَانَ			
		كَانُوا			
می دانستند	۸/۶	يَعْلَمُونَ			
		كَبِيرٌ			
بزرگ	۷/۷	كَبِيرَةٌ			
		كَذَّبَ،			
تکذیب کرد، انکار کرد	۸/۳	كَذَّبَتْ			

ندا کرد، صدازد	۷/۱۱	نَادِي
خبر، جمع: اَنبَاء	۸/۵	نَبَأًا
تلاوت می‌کنیم، می‌خوانیم	۸/۵	نَتَلُو
جزای می‌دهیم، پاداش می‌دهیم	۸/۱۰	نَجْزِي
قرار می‌دهیم	۸/۵	نَجْعَلُ
ستارگان، جمع نَجْم	۷/۶	نُجُوم
نجات دادیم	۷/۱۱	نَجَّيْنَا
زنبور عسل	۷/۶	نَحْل
ما	۷/۱۰	نَحْنُ
درختان خرما، جمع نَخْل	۷/۶	نَخِيل
هشدار دهنده	۸/۲	نَذِير
می‌خواهیم	۸/۵	نُرِيدُ
نازل کرد، فرود فرستاد	۸/۲	نَزَّلَ
یاور	۷/۱۲	نَصِير
چه خوب... است	۷/۱۲	نِعَمَ
نعمت، هر چیز خوبی که	۸/۴	نِعْمَةٌ
خدا به انسان بخشیده		
است		
پر نعمت	۷/۱۱	نَعِيمَ
خود، جان، جمع: اَنْفُسَ	۸/۶	نَفْسَ
خواب	۸/۲	نَوْمَ
روز	۷/۱	نَهَارَ

و

یگانه، یک	۷/۳	وَاحِدًا
وارثان	۸/۵	وَارِثِينَ
پدر و مادرم	۷/۵	وَالِدَيَّ
یافتند	۷/۸	وَجَدُوا
وعده	۷/۱	وَعْدًا
مدافع و پشتیبان	۸/۸	وَكَيْلًا

م

آنچه	۷/۱	مَا
نه، نیست	۸/۳	مَا
آب	۸/۲	مَاءًا
نبود، نیست	۸/۳	مَا كَانَ
بشارت دهنده، مژده دهنده	۸/۸	مُبَشِّرًا
روشن	۷/۱۰	مُسْبِينًا
افراد با تقوا	۷/۵	مُتَّقِينَ
نیکوکار	۷/۴	مُحْسِنِينَ
شهر	۸/۱۰	مَدِينَةً
پیامبران	۸/۳	رُسُلِينَ
بازگشت، بازگشتن	۸/۱	مَصِيرًا
با، همراه با	۸/۴	مَعَ
روی گردان	۸/۱	مُعْرِضًا
رستگاران	۸/۷	مُفْلِحِينَ
برپاکننده	۷/۵	مُقِيمًا
فرمازوا	۷/۱۲	مَمْلُوكًا
فرمازوابی	۷/۱۱	مَمْلُوكًا
دین، آیین	۷/۳	مِلَّةً
از	۷/۱	مِنْ
هر کس، کسی که، چه کسی	۸/۱	مَنْ
به جای، غیر از	۸/۶	مِنْ دُونِ
روشنی بخش	۸/۸	مُنِيرًا
سرپرست	۷/۱۲	مَوْلِيًا
هدایت‌شدگان، راه‌یافتگان	۸/۱۰	مُهْتَدُونَ
خوارکننده	۷/۱۱	مُهِنًا

ن

نا	۷/۳	نَا
ما، مان		

